

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND
NARVA KOLLEDŽ
EESTI KEELE JA KIRJANDUSE LEKTORAAT

Anastasia Kalinkina
VENE PÕHIKOOLI LÕPETAJATE EESTI KEELEOSKUS

Bakalaureusetöö
Juhendaja dotsent Mart Rannut

NARVA 2017

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....

18.05.2017

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks järelõpetööüldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Anastasia Kalinkina, (sünnikuupäev: 24.09.1995)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Vene põhikooli lõpetajate eesti keeleoskus” , mille juhendaja on Mart Rannut ,
 - 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 18.05.2017

SISUKORD

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	7
1.1. Eesti keele B1-taseme osaoskused.....	7
1.2. Eksami kirjeldus	9
1.3. Keelekeskkond.....	10
2. SIHTRÜM.....	12
2.1. Koolide kirjeldus.....	12
2.2. Uuringu/uurimisprotsessi kirjeldus.....	13
3. KOOLIDES KEELEOSKUSE TULEMUSTE ANALÜÜS.....	14
3.1. Kohtla- Järve kooli uuringutulemuste analüüs	14
3.1.1. Kohtla-Järve õpilaste testi kokkuvõte.....	18
3.2. Narva Kesklinna Gümnaasiumi uuringutulemuste analüüs.....	18
3.2.1. Narva Kesklinna Gümnaasiumi õpilaste testi kokkuvõte.....	23
3.3. Peipsi Gümnaasiumi uuringutulemuste analüüs	24
3.3.1. Mustvee Peipsi Gümnaasiumi õpilaste tulemused	24
3.3.2. Mustvee õpilaste testi kokkuvõte	28
4. KOOLIDE VÕRDLUS	30
4.1. Koolide võrdlemine. Analüüs	30
4.2. Õpilaste testi tulemused.	40
4.3. Lõpueksamite statistika 2016 ja 2015.....	43
KOKKUVÕTE JA JÄRELDUSED	46
SUMMARY	48
KASUTATUD KIRJANDUS	49
LISA 1. KÜSIMUSTIK.....	51
LISA 2. TEST.....	54

SISSEJUHATUS

Igal inimesel on oma emakeel. Emakeeleks peetakse tavaliselt keelt, mida kõige paremini teatakse ja kõige enam kasutatakse, kuid on ka kakskeelseid inimesi, kes räägivad kahte keelt võrdselt hästi.

Käesolevas bakalaureusetöös uurin, kuidas põhikoolilõpetajad oskavad eesti keelt ning milline on nende keeletase ja -oskus. Tahan täpsemalt teada saada ka õpilaste arvamust, kuidas nad hindavad oma keeleoskust ja keeletaset.

Keeleoskuse kohta on avaldatud väga palju uurimusi, sealhulgas uurimusi nii kõrgkoolide üliõpilaste kui ka gümnaasiumiõpilaste kohta. Näiteks on uuritud nende keeleoskust, motivatsiooni, riigieksamite tulemusi ja muid taolisi näitajaid. Samas on vähe uuritud põhikoolide õpilaste keeletaset. Põhikooli lõpetamine on esimene suur samm õpilaste jaoks. Põhikooli lõpetamisel on riigikeeleksam, mille tulemuste järgi õpilane juba saab mõelda, mida ta edasi teeb. Seetõttu uurin, kuidas vene põhikooli õpilased oskavad eesti keelt.

Bakalaureusetöös käsitletakse erinevaid teemasid: mis tähtsus on keelekeskkonnal, mida tähendab B1-taseme keeleoskus, kellele on vaja B1-tasemel keeleoskust.

B1-tasemel keeleoskaja:

- mõistab kõike olulist endale tuttavatel teemadel, nagu töö, vaba aeg jne;
- oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või enda jaoks huvipakkuvatel teemadel;
- oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada ja selgitada oma seisukohti ja plaane.

B1-tasemel keeleoskust vajavad näiteks päästetöötajad nooremametnikud; abiteenistujatest kantsleitöötajad; õppejõud, kes ei õpeta eesti keeles või eesti keelt; teenindus- ja müügitöötajad; MTÜ-de juhatuse liikmed; ühissõidukite juhid jne. (Iseseisev ... 2008)

Uuringu läbiviimiseks on valitud kolm erinevat keelekeskkonda esindavat kooli, kaks kooli Ida-Virumaalt Narva ja Kohtla-Järve linnast ning üks kool Jõgevamaalt Mustvee linnast. Valitud koolides on erinev keeleoskus seepärast, et koolid asuvad erinevates keelekeskkondades. Igas linnas on oma keelekeskkond ning see mõjutab ka õpilaste keelekasutust, kuidas või mis keeles nad räägivad. Seega eeldatakse, et uuringu tulemused on erinevad.

Uuringu eesmärk ja strateegia.

Uuringu eesmärk on välja selgitada eri piirkondade vene põhikooli lõpetajate eesti keele oskus erinevates keelekeskkondades ning neid oskusi omavahel võrrelda.

Uurimistöö eesmärgist lähtuvalt on püstitatud järgmised uurimisküsimused:

Kuidas vene põhikooli õpilased ise tajuvad/hindavad oma eesti keele oskust?

Milline on õpilaste eesti keele oskuse tase?

Millist keeletaset õpilased tahavad omandada?

Uurimismeetodiks on küsitlus. Küsimustikus on nii lahtised kui ka kinnised küsimused ning küsimustiku lõpus on test. Testi harjutuse koostamiseks kasutasin allikat: Eesti keele B1-taseme konsultatsioonivihik.

Uurimistöö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis antakse ülevaade teoreetilistest lähtekohtadest, kirjeldatakse tasemeeksami osaoskuste nõudeid, keelekeskond. Teises peatükis kirjeldatakse uurimistöö eesmärki, uurimisülesandeid, uuringu sihtrühma. Kolmas peatükis analüüsitakse uuringu tulemusi ja kooli võrdus.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1. Eesti keele B1-taseme osaoskused

Kõik inimesed, kes soovivad riigi ja kogukonna elust igakülselt osa saada ning ise selles tegusalt osaleda, vajavad kohaliku ametliku keele oskust vähemalt iseseisva keelekasutaja ehk B-tasemel. Sellel tasemel areneb keeleoskus väga suures ulatuses: B1-taseme keeleoskaja tuleb toime igapäevaelus korduvate eesti keelt nõudvate olukordadega. (Riiklik... : 2008)

Kuuldu mõistmine:

- Mõistab igapäevaelus (tööl, koolis, vabal ajal) regulaarselt korduvate teemade peamist mõtet ja olulisemaid üksikasju.
- Suudab üldjoontes jälgida lühikest otsesõnalist juttu tuttavatel teemadel, kui kõneldakse kirjakeeles ja hääldus on selge.
- Mõistab olulisemat ka pikemast kirjakeelsest jutust, kui räägitakse tavapärasest aeglasemalt. Paremaks mõistmiseks vajab ajuti kordamist või üle küsimise võimalust.
- Saab aru tuttavatel teemadel raadiouudiste ja ennustatava sisuga (st oodatud või rutiinsete) telefonikõnede põhisisust, kui jutt on suhteliselt aeglane ja selge.
- Suudab jälgida paljusid filme ja huvipakkuvaid TV-saateid, kui pilt toetab tegevust ja keel on lihtne.
- Suudab järgida üksikasjalikke juhiseid.
- Mõistab faktiteavet igapäevaelu või tööga seotud teemadel.

Loetu mõistmine:

- Saab rahuldavalt aru otsesõnalistest faktipõhistest tekstidest, kui teema kuulub tema huvivaldkonda.
- Suudab lugeda lühemaid tekste erinevatel teemadel (ajaleheartiklid, brošüürid, kasutusjuhendid, lihtne ilukirjandus).
- On võimeline mõistma ka pikemate tekstide peamist mõtet ja otsima neist konkreetset infot, kui teema on talle oluline või tuttav.
- Pikemate tekstide mõned üksikasjad ja seisukohad võivad jääda ebaselgeks.

Üldine rääkimisoskus:

- Tuleb lihtsat keelt kasutades toime enamikus praktilistes olukordades, nagu info küsimine, selgituse palumine, oma arvamuse avaldamine, ettepanekute tegemine.
- Oskab esitada võrdlemisi ladusaid, kuid üldsõnalisi kirjeldusi oma huvivaldkonna teemade piires.
- On võimeline lihtsaid keelevahendeid kasutades kirjeldama, analüüsima ja võrdlema ka ebatavalisi sündmusi ja nähtusi.
- Oskab oma arvamust, nõustumist ja mittenõustumist viisakalt väljendada.
- Oskab väljendada emotsioone (üllatust, rõõmu, kurbust, huvi, ükskõiksust) ning sellistele emotsioonidele reageerida.
 - Väljendab oma mõtteid lihtsate lausete järjendina.
 - Kõnes esineb küll pause ja katkestusi, aga suudab vestlust jätkata.

Üldine kirjutamisoskus:

- Oskab kirjutada tuttavalt teemal lihtsamaid üldsõnalisi tekste, ühendades lühemaid lauseid lihtsa järjendina.
- Oskab kirjutada isiklikke kirju ja teateid ning anda edasi uudiseid.
- Oskab kirjutada väga lühikesi tüüpvormis ettekandeid, kus esitab tavapäraselt faktiteavet või põhjendab toiminguid.
- Oskab kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust, oma kogemusi ja elamusi lihtsa tekstina, seejuures tuttavatel teemadel ka üksikasjalikult.
- Keelekasutus ei takista üldiselt teksti mõistmist, kuid emakeele interferents on ilmne ning tekstis esineb palju eri tüüpi vigu. (Iseseisev... : 2008)

Ühtsed keeleoskustasemed. Enesehindamine ehk kuidas tunnetab oma keeleoskust inimene, kellel on B1-keeleoskustase.

Esimene on teksti/kuuldu mõistmine:

1. põhilisest infost selges tavakõnes tuttavalt teemal: töö, kool, vaba aeg jne.
2. aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või inimest huvitavaid teemasid.
3. tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või inimese tööga seotud sõnadest.

4. sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjades.

Teine on kirjutamisoskus:

1. Oskab koostada lihtsat seostatud teksti tuttavalt või huvi pakuval teemal.
2. Oskab kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldab oma kogemusi ja muljeid.

(Eesti keele ... :2014)

1.2. Eksami kirjeldus

Vastavalt riiklikule õppekavale on ette nähtud vastava B1-taseme saavutamine põhikooli lõpuks. Selle saavutamist kontrollitakse põhikooli riigikeele lõpueksamil. Alljärgnevalt kirjeldatakse B1-taset vastavalt nõuetele.

B1-taseme kirjeldusel põhineva eesti keele B1-taseme testiga kontrollitakse nelja osaoskust: kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine. Riigieksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast, kirjalik osa hõlmab kirjutamist, kuulamist ja lugemist, suuline osa rääkimist. Kokku on võimalik testi eest saada 100 punkti. Iga osa annab 25 punkti. Test loetakse sooritatuks, kui testitav saab vähemalt 60% võimalikust punktisummast ning ühegi osa tulemus ei ole 0 punkti. (Eesti keele B1... : 2014)

Bakalaureusetöös on kasutatud testi, kus on kaks ülesannetlugemisosast. Järgnevas tabelis on toodud, eesti keele B1-taseme eksami nõuded.

Osa	Ülesanne	Ülesande tüüp	Testitav oskus	Suhtlustoimingud ja -strateegiad	Küsimuste arv
LUGEMINE	Esimene	Valikvastustega küsimused (kuulutuste ja situatsioonide kokku viimine)	Ülesande täitmiseks vajalike faktide leidmine ja valimine, teksti detailne mõistmine, üle libisev lugemine asja tuuma tabamiseks, üldise arusaamise	Eesmärgipärane lugemine, juhiste lugemine	9

			selgitamine		
	Teine	Valikvastustega küsimused (vastuse valimine kolme variandi hulgast)	Info leidmine teksti läbivaatamisel, pikema seotud teksti üldine mõistmine, teksti detailne mõistmine	Üldine lugemisoskus, eesmärgipärane lugemine	6
	Kolmas	Valikvastustega lünkülesanne (vastuse valimine kolme variandi hulgast) või valikvastustega lünkülesanne (vastuse valimine sõnade pangast)	Tähenduse tuletamine kaasteksti abil, üldise arusaamise selgitamine, sõnavara, vihjete tabamine ja järeldamine	Üldine lugemisoskus, vihjete tabamine ja järeldamine, eesmärgipärane lugemine	10
	Neljas	Valikvastustega lünkülesanne (teksti sobiva fraasi või lauselõigu valimine pangast)	Teksti ülesehituse mõistmine, üldise arusaamise selgitamine, tekstisiseste seoste mõistmine	Üldine lugemisoskus, eesmärgipärane lugemine	8

(Eesti keele B1 ... : 2014)

1.3. Keelekeskkond

Keelekeskkond toimib mikro- ja makrotasandil. Mikrotasandil on tegemist isikutevahelise kommunikatsiooni ehk kitsama suhtlusvõrgustikuga, mis kujutab endast suhtlust sõprade, perekonna, naabrite või klassikaaslastega ning kus keskkonnaks on alati lähem ümbrus (kodu, klass, kogukonna või sõprade koosviibimine vmt). Makrotasandil toimub massikommunikatsioon, mis hõlmab laiemat suhtlusvõrgustikku, kus kontekstiks on ajalehed, televisioon, filmid jmt. Nii

keelekasutus kui ka sihtkeele õppimine toimub seega sotsiaalsetes kontekstides, mis erinevad üksteisest ulatuse, suhtumiste ja eesmärkide poolest. (Rannut : 2005)

Keelekeskkond on territoorium, mida asustavad keelekõnelejad ja mitmesugused organisatsioonid ning institutsioonid ning mida iseloomustab püsiv keeleline korrastatus (ingl *language regime*), mis on erinev ümbritsevate keelekeskkondade keelelisest korrastatusest.

Keelekeskkonna moodustavad ühest küljest reaalne keskkond, milleks on linn, küla, kool või klass, ning teisest küljest inimesed kui keele kõnelejad (nt perekond, sugulased, naabrid, teenindajad, inimesed tänaval, klassikaaslased, õpetajad, ametnikud). Seega on tegemist suhtlusvõrgustiku kujunemisega kahel tasandil. (Rannut : 2005)

Ühiskond ja kogukond. Esimeseks tasandiks on ühiskonna ja lapse emakeelse kogukonna keelelised suhted, mis on tingitud keele ja võimu suhetest ühiskonnas.

Teiseks tasandiks on keelekasutus ja keelelised hoiakud lapse perekonnas ja lähemas suhtlusringkonnas: mis on kodune keel; millises ulatuses on lapsevanemad kakskeelsed ja kakskultuurilised; kuidas nad suhtuvad kakskeelsusesse ja kakskeelsesse haridusse ning sihtkultuuri ja sihtkeele kõnelejatesse.

Kolmandaks keelekeskkonna tasandiks on keelekasutus koolis ja klassis, mis väljendab ühelt poolt keele ja võimu suhteid ühiskonnas, ning teisalt lapsevanemate suhtumist oma emakeelde ja sihtkeelde: missuguse koolivalikuga on tegemist ning mis on kooli õppekeel; kuidas suhtutakse muukeelsete õpilaste emakeelde ja kultuuri.

Lisaks moodustab keelekeskkonna ühe olulise komponendi ka meediakeel ehk keelekeskkond, milleks on ajalehed, ajakirjad, raadio, televisioon ja internet. Siin on keelelised eelistused määratletud keelekeskkonnas kasutatavate keelte staatusega, oluline osa on keele valikul ka perekonna eelistustel ja lapse kooli õppekeele valikul. (Rannut : 2005)

2. SIHTRÜM

2.1. Koolide kirjeldus

Kohtla-Järve Slaavi Põhikool on asutatud 1965.aastal ja on tegutsenud munitsipaalkoolina viiekümne aasta jooksul, aga erinevates vormides – nii keskkooli, gümnaasiumi kui ka põhikoolina, ning tänu sellele on koolil tekkinud oma eripära. Riikliku õppekava täitmise kõrval peab kool tähtsaks ka kultuuridevaheliste suhete loomist, arendamist ja säilitamist; kultuuri ja ajaloo tundmise kaudu keelte õpetamist. Tänu rahvusvahelistele projektidele on koolil palju koostööpartnereid välismaal, mis võimaldab õpilastel ja õpetajatel arendada nii keeleoskusi kui ka ennast kultuuri teemadel ja ainealastes tegevustes. Koolil on palju partnereid nii Venemaal kui ka Eestis (gümnaasium Gathina linnas; Resenkes, Pihkvas, Peterburis). Kool peab väga tähtsaks keelte õppimisel ja õpetamisel atraktiivse ja tänapäevase keelekeskkonna loomist. Koolil on kümneaastane kogemus keelekümblusmetoodika rakendamisel, koolis on keelekümblusklassid (varane ja hiline keelekümblus), samas toimub sihikindel üleminek aineõppele eesti keeles kõikides kooliastmetes mitmetes klassides (1.-8. kl). (Kohtla-Järve Slaavi Põhikooli koduleht, <https://www.kjisp.ee/index.php/et/>)

Narva Kesklinna Gümnaasium on asutatud 1926. aastal ja on üks linna vanemaid koole. Koolil on olnud mitmeid nimetusi: mittetäielik keskkool, Narva 1. Keskkool, Narva Internaatkool, Narva Kesklinna Kool; Narva Kesklinna Gümnaasiumile anti 1998. aastal gümnaasiumi staatus ja kooli nimi on nüüd Narva Kesklinna Gümnaasium.

Koostöö Prantsusmaa saatkonnaga väljendub koolile võimaldatud õppematerjalides, ilukirjanduses, õpetajal on pidev võimalus lisaks tasuta õppida nii Eestis kui ka teistes õpitava keele riikides. Kooli õppekeel on vene keel, aga koolis rakendatakse ka keelekümblusprogrammi (varajane keelekümblus). Igal aastal on soovijaid esimesse keelekümblusklassi. Kool arendab seda suunda, kuna peab seda perspektiivseks, arvestades gümnaasiumis üleminekut eestikeelsele õppele, samuti ka mõnede ainete sisseviimist eesti keeles, tulenedes Haridus- ja Teadusministeeriumi soovitustest. Keelekümblusprogrammi raames viib kool läbi programmi tutvustavaid üritusi (lahtiste uste päevad, üldkoosolekud, üritused koos keelekümblusprogrammi järgi töötavate lasteaedadega). (Narva Kesklinna Gümnaasiumi koduleht, <http://www.kesklinna.edu.ee/index.php/gumnaasiumi-kohta>).

Mustvee Peipsi Gümnaasium on kolmestvalitud koolist kõige vanem kool, omapärase ajaloolähte ja kultuuriga. Kooli peamissioon on kõigi laste arendamine, nende võimete ning vajaduste arvestamine, harmoonilise isiksuse kasvatamine, kes suudab toime tulla nii Eesti ühiskonnas kui ka muutuvmas maailmas. Peipsi Gümnaasiumi loodi 1848.aasta novembris. 2000.aastal sai Mustvee II Keskkoolist Mustvee Vene Gümnaasium. Kooli eesmärgid on esiteks: võttes arvesse Peipsi-äärse ajaloo omapära, venekeelse gümnaasiumi säilitamise olulisust, osutada erilist tähelepanu emakeele õpetamisele, oskusele oma mõtteid emakeeles väljendada ning arendada kõnekultuuri; teiseks: anda õpilastele võimalus riigikeelt kõrgtasemel omandada. (Mustvee Peipsi Gümnaasiumi koduleht, <http://www.mvg.edu.ee/kool.html>)

Uuringu sihtrühmaks on põhikoolide 9. klassi õpilased, kokku 44 õpilast (poisid ja tüdrukud) kolmest koolist: kaks kooli Ida-Virumalt (Kohtla-Järve Slaavi Põhikool ja Narva Kesklinna Gümnaasium) ja üks kool Jõgevamaalt (Mustvee Peipsi Gümnaasium). Kõik valitud koolid on vene õpilaste jaoks.

2.2. Uuringu/uurimisprotsessi kirjeldus

Enne uuringu korraldamist küsisin kooli direktorilt luba läbi viia uuring. Narva kooli direktor lubas uuringu läbi viia muusikatunni ajal, Kohtla-Järve ja Mustvee kooli direktor lubas uuringu korraldada eesti keele tunni ajal.

Keeleoskustaseme määramiseks koostasın küsimustiku, milles olid küsimused vastaja isikuandmete kohta, vastaja keelega seonduvad küsimused ning test vastaja keeleoskuse mõõtmiseks. Isikuandmete küsimused olid järgmised: kes oled (sugu), kuhu pärast lähed õppima, mis keelt kasutad kodus. Teised küsimused on seotud keelekeskkonnaga ja keeleoskusega: kellega õpilane suhtleb või kus ta kasutab eesti keelt; milleks on vaja õppida eesti keelt või kumb keel on vajalikum, kas eesti keel või vene keel.

Testi harjutuse koostamiseks kasutasın allikat, Eesti keele B1- taseme konsultatsioonivihik, kust valisin lugemis osa. Test on vastaja keeleoskuse mõõtmiseks. Testisolid järgmised ülesanded: esimeses ülesandes oli vaja leida sobiv jätk (A–F) ja kirjutada selle ees olev täht vastavasse sulgu ning üks lausejätk jääb üle. Teises ülesandes oli samuti vaja lugemisoskust, kõigepealt oli vaja lugeda teksti ning valida alt lünka (6–10) sobiv sõna ja kirjutada igasse lünka valitud vastuse ees olev täht (A, B või C).

3. KOOLIDES KEELEOSKUSE TULEMUSTE ANALÜÜS

3.1. Kohtla- Järve kooli uuringutulemuste analüüs

Esimene kool, kus viisin 26.02.2017 läbi uuringu, oli Kohtla-Järve Slaavi Põhikool. Selles koolis on erinevad klassid, mõned klassid on tavalised, st õpilased õpivad aineid vene keeles, ja on klassid, kus kasutatakse keelekümbelse programmi, st õpitakse eesti keeles. Mul lubati viia uuring läbi 9. a klassis. See oli tavaklass ning koolis on ka selline süsteem, et kui on suur klass, rohkem kui 20 inimest klassis, siis jagatakse klass keeletundides pooleks: pool klassi on nõrgad õpilased ja teine pool on tugevad õpilased. Mina tegin uuringu nõrgas rühmas ja peaaegu kõik küsimused oli vaja õpilastele tõlkida.

Õpilased olid tublid, sest nad kirjutasid vastused eesti keeles. Paraku ei olnud võimalik kõigist vastustest aru saada, aga mulle meeldis see, et õpilased tahtsid teha kõike korralikult. Küsimustiku viimasel lehel oli test, mis koosnes erinevatest ülesannetest.

Järgnevalt esitan Kohtla-Järve Slaavi Põhikooli 9. klassi õpilasteseaskorraldatud uuringu “Vene põhikooli lõpetajate eesti keele oskus” statistika. Küsimustiku kohta teen järelused ja märkused.

Kes oled?

Minu märkused. Selles klassis oli 9 õpilast: 4 neiu ja 5 noormeest.

Kuhu sa tahad minna pärast põhikooli lõpetamisest?

Minu märkused. Sellele küsimusele vastas 2 õpilast, et tahavad minna õppima gümnaasiumi, 4 õpilast tahavad minna õppima kutsekooli ja 3 õpilast veel ei tea, kuhu nad tahavad minna õppima.

Mis on su kodukeel?

Minu märkused. Selles klassis kõik õpilased valisid vastuse, et nende kodukeel on vene keel.

Kas sul on sõpru / sugulasi / õpetajaid, kellega sa suhtled eesti keeles?

Minu märkused. Eelnevalt arvasin, et selles koolis on palju lapsi, kes suhtlevad teistega eesti keeles, igal on vähemalt paar sõpra. Küsimustikule vastamisel selgus, et oli vaja tõlkida küsimust, alles siis said õpilased aru, mida on vaja kirjutada. Selles klassis kõik kirjutasid, et see on nende eesti keele õpetaja, ja ainult üks laps vastas, et tal on ka sõber, kellega ta suhtleb eesti keeles.

Milleks on vaja õppida eesti keelt?

Minu märkused. Integratiivse motivatsiooni valis ainult 1 õpilane: „et suhelda vabalt nagu keelekandja”, ja instrumentaalse motivatsiooni valis 5 õpilast: „et sooritada riigieksam”, ja 8 õpilast valis, „töö jaoks”.

Kus sa kasutad eesti keelt?

Minu märkused. Suurem osa õpilastest kasutab eesti keelt ainult koolis. Üks õpilane kasutab eesti keelt poes, teine kasutab ametiasutuses ja kolmas Facebookis.

Kuidas hindad oma eesti keele oskust?

Minu märkused. Õpilased ei saanud aru, mida on vaja teha. Kui tõlkisin nendele küsimuse vene keelde, siis nad vastasidkohe. Õpilased peaaegu kõik hindavad oma keeleoskust (3) rahuldavaks ja ainult kaks õpilast hindab oma eesti keele oskust (4) hea tasemel.

Millise taseme keeleoskust soovid omandada?

Minu märkused. Suurem osa õpilastest tahab sooritada ainult B1-taseme eksami, et lõpetada põhikooli. Üks õpilane vastas, et tahab omandada B2-taseme ning üks õpilane tahab omandada C1-taseme.

Missugune osaoskus valmistab kõige rohkem raskusi? Kirjelda oma eesti keele oskust.

Minu märkused kaheelneva küsimuse kohta. Nendest küsimustest ei saanud õpilased. Nad tõlkisid nii, et küsitakse, millised on nende tugevad küljed, mitte nõrgad küljed. Järgmisena oli vaja õpilastel kirjeldada oma keeleoskust, siis pidin igale lapsele seletama ja temaga koos analüüsima. Näiteks kui lapsel oli pandud vastus „raskused rääkimisega“, mina talle ütlesin, et siis on vaja kirjutada, miks nii on ja on vaja kirjutada ka tugevast küljest. Õpilased kirjeldasid oma keeleoskust: kiri on raske; grammatikaga raskused; meeldib lugeda, seepärast see keeleoskus õpilasel on hea; tekivad raskused, sest ei soovi õppida; hea keeleoskus kirjutamine ja lugemine; ei õpi sõnu seepärast tekkivad raskused kirjutamise ja rääkimisega; halvasti kasutab kõnehäält; minu eesti keel ei ole väga hea – mina tean umbes 100 sõna. Ning oli ka üks õpilane, kes üldse ei vastanud sellele küsimusele.

Kas olete käinud eesti keele kursustel/ laagris? Kui jah, siis millal ja kus?

Minu märkused. Peaaegu kõik vastasid, et nad ei ole käinud laagris või eesti keele kursustel. Ainult kaks õpilast vastas, et jah nad käisid, aga nad ei kirjutanud, millal ja kus nad olid.

Kas õppisid eesti keelt lasteaias? Mis vanusest?

Minu märkused. Kaks õpilast kirjutas, et nad käisid eestikeelses lasteaias ning ka kaks õpilast vastas, et õppisid eesti keelt lasteaias. Kes vastasid jah, nad kirjutasid, et hakkasid õppima eesti keeltkuueaastaselt. Ning kuus õpilast vastasid, et nad ei õppinud eesti keelt lasteaias.

Kas Te suhtlete eesti keele emakeelekõnelejatega? Kui jah, siis kes nad on? Kui tihti Te suhtlete nendega?

Minu märkused. Tegelikult oli varem sarnane küsimus „kellega sa suhtled eesti keeles” ning seal nad vastasid „ainult õpetajaga“ ja ainult üks õpilane vastas, et ta suhtleb sõbraga. Aga siin juba on ülds teine tulemus. Võib-olla nad ei saanud aru küsimusest ning seepärast on väga erilised tulemused. Kaks õpilast vastas, et nendel pole kedagi, kellega nad võiksid suhelda. Ning oli ka neli õpilast, kes vastas jah, nad suhtlevad eesti keeles sõpradega.

Kumb keel on Teie meelest kõige vajalikum, eesti või vene keel? Põhjendage.

Minu märkused. 5 õpilast valis eesti keele ja 4 õpilast valis vene keel. Põhjendused eesti keele kohta olid järgmised: mina elan Eestis; töö jaoks; vene keele kohta põhjendused oli järgmised: see on minu emakeel; tahan tulevikus sõita Venemaale; sõbrad ja vanemad räägivad vene keeles; venelasi rohkem, kui eestlasi; sõidan elama Venemaale;

Mis keeli sa sooviksid õppida?

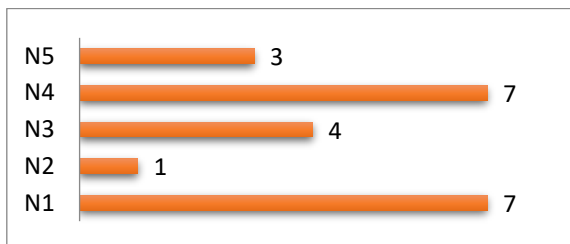
Minu märkused. 8 õpilast valis inglise keele ja 1 õpilane valis saksa keele.

Eesti keele tund on ... / Tunnen end eesti keele tunnis...

Minu märkused. Suurem osa õpilastest valis, et eesti keele tund nende jaoks on huvitav, mõistlik, hea, motiveeritud, piiramatu, lõbus ja raske. Sellele küsimusele vastates õpilased ei saanud aru, mida on vaja teha. Mõnedele see oli hea tund, mõnedele mitte, ja mõned vastasid, et nad tunnevad end piiratud ja see on rumal tund.

Kohtla-Järve Slaavi Põhikooli testi analüüs. Testis on kaks ülesannet, igas ülesandes on 5 lauset. Lugesin kokku, kui paljud vastasid õigesti. N1-N10 on laused ning graafikul on näha, kui palju on õigeid vastuseid kõikidel õpilastel.

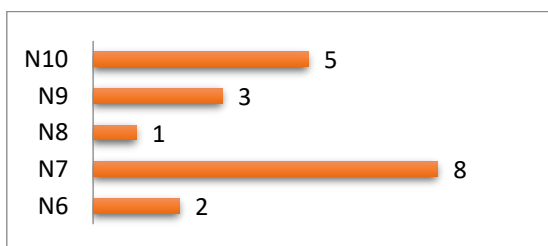
Joonisel 1 on näidatud, kui palju õigeid vastuseid on õpilastel, kes kirjutasid esimese ülesanne (joonis1).

Joonis 1. Esimese ülesande õiged vastused

Minu märkused. Kõige rohkem õigeid vastuseid oli lausetes N1 ja N4. Lause N3 ja N5 vastasid 3–4 õpilast õigesti ja lause N2 vastas ainult üks õpilane õigesti.

Joonisel 2 on näidatud, kui palju õigeid vastuseid on õpilastel, kes sooritasid oma teise ülesande (joonis 2).

Joonis 1. Teise ülesande õiged vastused

Minu märkused. Kõige vähem vigu tegid õpilased lauses N7 ja N10. Teised laused olid õpilastele rasked, sest laused N9 ja N6 tegid ainult 2–3 õpilast õigesti ja lausele N8 vastas õigesti ainult 1 õpilane. Kokkuvõtteks võib öelda, et selles klassis olid õpilaste testi tulemused keskmised. Pärast testi sooritamist andsid õpilased tagasisidet ja ütlesid, et see oli hea test, ei olnud liiga keeruline ega ka väga lihtne.

3.1.1. Kohtla-Järve õpilaste testi kokkuvõte

Slaavi Põhikoolis tegid testi 9 õpilast nõrgemast rühmast ning ka tulemuste järgi see oli väga nähtav (suurem osa õpilastest isegi ei saanud aru küsimuse tähendust, pidin kogu aeg tõlkima ja selgitama, kuidas on vaja vastata). Pärast põhikooli tahab 2 õpilast minna õppima gümnaasiumi, 4 õpilast kutsekooli ja 3 õpilast veel ei tea, kuhu nad tahavad minna õppima. Kõigil õpilastel on kodukeel vene keel. Suurem osa õpilasest suhtleb eesti keeles ainult koolis õpetajaga, sest nende eesti keelekeskkond on ainult klassis. Kui rääkida eesti emakeelekandja kohta, siis vastasid õpilased, et on sõbrad ningnadsuhtlevad nendega tihti. Sellest võib teha järelduse, et õpilased vist ei saanud aru küsimusest, seepärast sellised vastused.

Õpilased valisid, et kõige olulisem on nende jaoks instrumentaalne motivatsioon. Nad hindavad oma eesti keele oskust keskmisel tasemel ning suurem osa tahab omandada ainult B1-tasemel keeleoskuse. Enamikul õpilastel on raskused suulise osaga (kuulamine ja rääkimine) ning kui nad kirjeldasid oma eesti keele oskust, siis nad kirjutasid, et nendel on probleemid grammatikaga või pole üldse soovi õppida. Suurem osa õpilasest ka ei ole käinud eestikeelses laagris/ kursustel, ainult kaks õpilast vastas, et nad käisid, aga ei mäletanud millal ja kus. Kuus õpilast ei õppinud eesti keelt lasteaias, kaks vastasid, et olid käinud eestikeelses lasteaias. Suurem osa õpilastest tahab õppida inglise keelt. Õpilastest enamik arvab, et eesti keel on vajalikum kui vene keel. Põhjenduse kirjutasid järgmiselt: töö jaoks/ mina elan Eestis. Eesti keele tunni hindamiseks suurem osa õpilasest valis, et nende jaoks see tund on huvitav (14%), mõistlik (14%), hea (9%), motiveeritud (9%), piiramatu (9%), lõbus (9%) ja raske (9%).

Testi tulemusi analüüsid selgus, et testi sooritamiseks sai 9 õpilasest hakkama vaid 4 õpilast, 5 õpilasel oli ainult 1–5 õiget vastust.

3.2. Narva Kesklinna Gümnaasiumi uuringutulemuste analüüs

Narva Kesklinna Gümnaasiumis viisin uuringu läbi 27.03.2017. Koolison ka keelekümbeluse programmi ja see kool on üks tugevamaid koole Narvas. Küsimustikule vastasid 9.c klassi õpilased. Klassis õpib 18 õpilast ja see on väga tugev klass. Õpilased said väga kiiresti aru, mida on vaja teha, ja väga kiiresti (15–20 minutit) vastasid kõikidele küsimusele. Paar õpilast pöördus abi saamiseks minu poole. Järgnevalt on esitatud ülevaate kokkuvõtte õpilaste vastutest.

Kes oled?

Minu märkused. Klassis õpib 18 õpilast, 10 neiu ja 8 noormeest.

Kuhu sa tahad minna pärast põhikooli lõpetamisest?

Minu märkused. Suurem osa õpilasest (14 last) tahab minna õppima gümnaasiumi ja 4 õpilast tahavad minna õppima kutsekooli.

Mis on su kodukeel?

Minu märkused. Vene keele valisid kodukeeleks 16 õpilast ning 2 õpilast vastas, et nende kodukeel on mõlemad keeled – eesti keel ja vene keel.

Kas sul on sõpru / sugulasi / õpetajaid, kellega sa suhtled eesti keeles?

Minu märkused. Suurem osa õpilastest suhtleb õpetajaga, aga paar õpilast vastasid, et nad suhtlevad eesti keeles sõpradega ja sugulastega. Neljal õpilasel pole kedagi, kellega võiks suhelda eesti keeles, üks õpilane ei vastanud küsimusele.

Miks on vaja õppida eesti keelt?

Minu märkused. Suurem osa õpilastest valis instrumentaalse motivatsiooni ehk siis 9 õpilast valis „et sooritada riigieksam“ ja 13 õpilast valisid „töö jaoks“. Vähem õpilasi valis interaktiivse motivatsiooni, ehk siis ainult 5 õpilast valis, et nendel on vaja õppida eesti keelt, et suhelda vabalt nagu keelekandja.

Kus sa kasutad eesti keelt?

Minu märkused. Eeldasin, et selles koolis suurem osa vastab, et kasutab eesti keelt koolis (18 õpilast), sest Narvas linnas on vähe eestlasi ning keelekeskkond, kus õpilased kasutavad eesti keelt, on ainult kool). Vastustest ilmnes, et eesti keelt kasutatakse poes (6 õpilast), ametiasutuses (6 õpilast) ja internetis (6 õpilast), 1 õpilane kasutab eesti keelt trennis ning 1 õpilane kasutab eesti keelt Facebookis. Tahaksin ainult lisada, et kaks õpilast valisid vastuse „muu“, kus üks mitte midagi ei vastanud, teine vastas, et ta kasutab eesti keelt koolis ja Tallinnas.

Kuidas hindad oma eesti keele oskust? (Väga nõrk 1, 2, 3, 4, 5 Väga hea)

Minu märkused. 9 õpilast hindavad oma eesti keele oskust heaks, 5 õpilast vastasid, et nende eesti keel on väga hea. Olid ka õpilased, kes hindavad oma eesti keele oskust keskmiseks (4 last) ja nõrgaks (2 last).

Millise taseme keeleoskust soovid omandada?

Minu märkused. 9 õpilast tahab omandada eesti keele taseme C1, 4 õpilast tahavad omandada B2-taseme ja 5 õpilast tahavad omandada B1-taseme keeleoskuse.

Missugune osaoskus valmistab kõige rohkem raskusi? Kirjelda oma eesti keele oskust.

Minu märkused kahe eelneva küsimuse kohta. Raskused rääkimisoskusega on 10 õpilasel, kirjutamisoskusega 6 õpilasel ning 1 õpilasel on raskused lugemisoskusega. Nende küsimuste puhul ilmnes, et õpilased ei saanud aru, mida on vaja teha, kuidas vastata, ning oli vaja selgitada, kuidas on vaja vastata, näiteks kirjutada, missugused on õpilase tugevad küljed või millised on nõrgad küljed. Pärast seda õpilased vastasid: head oskused; hästi tean eesti keelt; ma oskan suhelda teiste inimestega; paljud õpilased vastasid, et nad saavad aru eesti keelest, näiteks: „saan aru eesti keelest, hea kirjutamisoskus, aga rääkimine ja grammatika on mul halb”; „mõtlen väga hästi, rääkimine ja kuulamine, aga kirjutamine on keskmine”, „hea kuulamisoskus, raske on kirjutamine ja rääkimine” „hästi saan aru eestlastest, aga ise ei räägi väga hästi”; „ma saan aru eestlastest, kuid tahan rohkem omandada keeleoskust”; mõned vastused olid sellised: „null”; „halb grammatika”; üks õpilane, oli väga enesekindel ja vastas, et küsimused on väga lihtsad ja suurem osa küsimusi on nii-öelda halvad, ning see õpilane vastas sellele küsimusele: „mul pole probleeme eesti keelega”.

Kas olete käinud eesti keele kursustel/ laagris? Kui jah, siis millal ja kus?

Minu märkused. 1 õpilane ei vastanud sellele küsimusele, 7 õpilast vastasid, et nad ei ole käinud laagris ega kursustel ning olid ka õpilased, kes vastasid, et olid käinud kursustel ja laagrites, aga mitte kõik õpilased ei mäletanud, kus täpselt nad olid ja millal. Õpilaste vastused, kes vastasid, et „jah“ (11 õpilast) olid järgmised: „meie koolis on kursused”; „õpin eesti keelt kodus”; „käisin laagris, kui olin vanuses 12a”; „käisin 2–3 aastat tagasi kursustel”; olin laagris, aga ei mäleta kus”.

Kas õppisid eesti keelt lasteaias? Mis vanusest?

Minu märkused. 1 õpilane ei vastanud küsimusele, 6 õpilast ei ole õppinud eesti keelt lasteaias ning 11 õpilast vastasid, et nad õppisid eesti keelt lasteaias. Kui hakkasin kontrollima õpilaste tulemusi, siis tekkis selline kahtlus, et nad ei saanud küsimusest aru, sest mõned vastasid vanuse kohta väga imelikult: “9 aastat õpin eesti keelt”; „Õpin eesti keelt 8 aastat” – aga küsimus oli lasteaia kohta. Osa õpilastest vastas, et hakkasid õppima eesti keelt umbes 3–6 a vanuselt.

Kas Te suhtlete eesti keele emakeelekõnelejatega? Kui jah, siis kes nad on? Kui tihti Te suhtlete nendega?

Minu märkused. Eeldasin, et Narva õpilased vastavad enamasti, et nad ei suhtle eesti keele keelekandjaga, aga tulemus oliteine. 14 õpilast suhtlevad keelekandjaga. Sellele küsimusele 2 last ei vastanud, kaks last vastasid, et nad ei suhtle. Teised õpilased vastasid: jah, iga päev; sugulased – isa, vanaema, vanaisa; sõbrad, sugulased, naabrid – suhtlen iga päev; suhtlen sõpradega väga tihti; sõbrad ja sugulased, aga suhtlen harva; suurem osa kirjutas, et suhtlevad ainult koolis eesti keele õpetajaga, mõned vastasid: suhtlen eesti keele õpetajaga 4 korda nädalas; arvan, et see vastus oli väga täpne. 1 õpilane vastas, et jah ta suhtleb eesti keele kandjaga, aga ta vastas nii, et arvan, et ta ei saanud küsimusest aru – „vene keel emakeel-suhtlen iga päev”; ning teine õpilane vastas ka samuti, et suhtleb eesti keele kandjaga – „minu pere ja sõbrad, suhtlen iga päev”. Arvatavasti ka see õpilane ei saanud küsimusest aru, sest kui tegin analüüsi, see õpilane vastas, et tema kodukeel on vene keel, seetõttu arvan, et vastus ei ole nii-öelda õige. (Tõenäoliselt mõned õpilased ei saanud aru küsimustest, seepärast mõned küsimuste vastused ei olnud mulle arusaadavad või ei olnud loogiliselt).

Kumb keel on Teie meelest kõige vajalikum, eesti või vene keel? Põhjendage.

Minu märkused. Mõned õpilased küsisid abi, sest ei saanud aru, mida on vaja vastata. Pärast tõlkimist nad said aru ja hakkasid kirjutama. 7 õpilast valisid vene keele, 5 õpilast eesti keele, 5 õpilast mõlemad keeled ja 1 õpilane ei vastanud. Õpilaste vastused: „Mõlemad keeled on vaja elus”; „Kõik keeled on vajalikud”; „Vene keeles räägivad sõbrad ja vanemad, aga eesti keel vajalik töö jaoks – järelendus, mõlemad keeled on vajalikud”; „Võrdselt elus, mul on vaja mõlemad keeled”. Mõned vastasid, et vajalikum on eesti keel: „Eesti keel, sest Eestis suurem osa inimestest räägib eesti keeles”; „Elan Eestis”; „Vajalik töö jaoks ja et suhelda vabalt”; „Saada head tööd”; „Kui mina tahan edasi elada Eestis, siis eesti keel on muidugi vajalikum”. Osa õpilasest vastas, et nendel on vajalikum vene keel: kaks õpilast vastasid „Vene keel, sest tahan tulevikus elada Venemaal”, „Paljud inimesed räägivad vene keeles”; „Sõpradega suhelda” ning kaks õpilast vastasid: „Vene keele, sest see on minu emakeel”.

Mis keeli sa sooviksid õppida?

Minu märkused. 13 õpilast valisid inglise keele, 2 õpilast valisid vastuse muu, kus üks mitte midagi ei vastanud, aga teine vastas, et tahab õppida hispaania keelt. 1 õpilane tahab õppida saksa keelt, 2

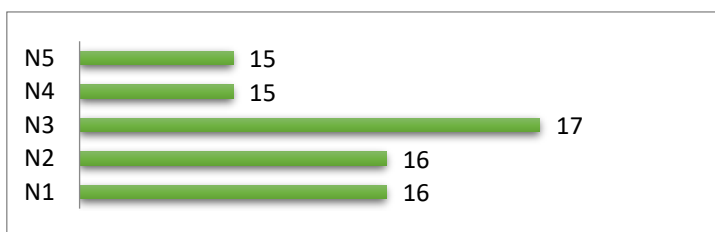
õpilast vastasid, et nad ei taha teist keelt õppida, suurem osa õpilasest vastas, et tahavad õppida inglise keelt.

Eesti keele tund on ... / Tunnen end eesti keele tunnis ...

Minu märkused. Esiteks tahan öelda, et mõnedel õpilastele oli vaja selgitada küsimust, et on vaja valida endale sobiv variant, kuidas õpilane ise end tunneb eesti keele tunnis. Kõik lapsed vastasid erinevalt, mõnedele see oli hea tund, mõnedele mitte. Suurem osa õpilastest valisid, et eesti keele tund nende jaoks on hea, huvitav, tark ja aktiivne. Paljud valisid ka, et see tund on kasulik, lõbus, kerge ja motiveeritud. Paar õpilast ei tunne end tunnis motiveeritud, piiratud ja ka vastupidi, vastas, et see tund on kasutu, igav, raske, mitteaktiivne, mõistlik ja mõistmatu.

Narva Kesklinna Gümnaasiumi testi analüüs. Testis on kaks ülesannet, igas ülesandes on 5 lauset. Lugesin kokku, kui paljud vastasid õigesti. N1-N10 on laused ning graafikul on näha, kui palju on õigeid vastuseid kõikidel õpilastel.

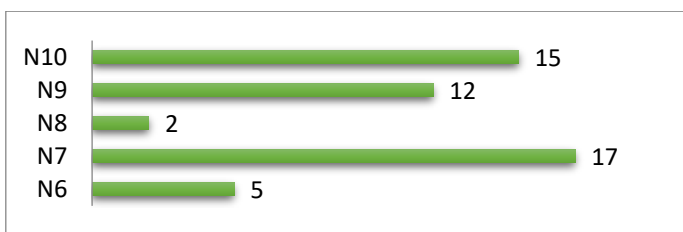
Joonisel 3 on näidatud, kui palju õigeid vastuseid on õpilastel, kes kirjutasid esimese ülesande (joonis 3).

Joonis 3. Esimese ülesande õiged vastused

Minu märkused. Esimeses ülesandes peaaegu kõik vastasid õigesti. Kõige rohkem õigeid vastuseid oli lauses N3, lause N1 ja N2 vastasid 16 õpilast õigesti ja lause N4 ja N5 vastasid õigesti 15 õpilast.

Joonisel 4 on näidatud, kui palju õigeid vastuseid on õpilastel, kes sooritasid oma teise ülesande (joonis 4).

Joonis 2. Teise ülesande õiged vastused

Minu märkused. Võib arvata, et teine ülesanne oli natuke raskem kui esimene, sest lause N6 ja N8 tegiõigesti vähe õpilasi ning õpilased paremini tegid laused N9 ja N10 ning lause N7 peaaegu kõik õpilased vastasid õigesti.

Kokkuvõtteks võin öelda, et selles klassis on hea tulemus. Suurem osa õpilastest sooritas selletesti päris hästi.

3.2.1. Narva Kesklinna Gümnaasiumi õpilaste testi kokkuvõte

Narva Kesklinna Gümnaasiumisosales uuringus 18 õpilast, 10 neitut ja 8 noormeest. Õpilastest 14 tahavad pärast põhikooli minna gümnaasiumi, 4 õpilast kutsekooli. Kõigil õpilastel on kodukeel vene keel, vaid kahel õpilasel on mõlemad keeled (vene-eesti). Suurem osa õpilastest suhtlevad eesti keeles ainult koolis õpetajaga, sest nende eesti keelekeskkond on ainult klassis. Kui rääkida eesti emakeelekandja kohta, siis vastasid õpilased, et suhtlevad enamasti sõpradega ning suhtlevad nendega tihti või iga päev. Õpilased valisid, et kõige olulisem on nende jaoks instrumentaalne motivatsioon. Hindavad oma eesti keele oskust heaks ning suurem osa tahavad omandada C1-taseme. Suuremal osal õpilastel on raskused suulise osaga (rääkimine) ning nad kirjeldasid oma eesti keele oskust järgmiselt: probleemid grammatikaga, vähe võimalust kasutada eesti keelt koolist väljaspool. Suurem osa õpilasest oli käinud eestikeelses laagris/ kursustel (kooli kursused; käinud laagris, aga ei vastanud millal ja kus). 11 õpilast olid õppinud eestikeelses lasteaias vanuses 3–6 a. Suurem osa õpilastest tahavad õppida inglise keelt. Enamik õpilasest arvab, et vene keel on vajalikum kui eesti keel. Põhjendused olid järgmised: emakeel, tulevikus sõidan Venemaale, suurem osa inimesest suhlevad vene keeles. Enamasti õpilased valisid, et eesti keele tund nende jaoks on hea (16%), huvitav (10%), tark (11%) ja aktiivne (10%).

Testi tulemusi analüüsid selgub, et testi sooritasid 18 õpilasest peaaegu kõik õpilased, 15 õpilaseloli 6 õiget vastust ja rohkem, testi ei sooritanud hästi vaid 3 õpilast, kellel oli 3–4 õiget vastust.

3.3. Peipsi Gümnaasiumi uuringutulemuste analüüs

Kolmas kool, mille uuringusse valisin, asub Jõgevamaal, Mustvee Peipsi Gümnaasium. Mul lubati uurind läbi viia 9. klassis, see on tavaline klass, kus õpib 17 õpilast. Õpilased väga kiiresti said aru, mida on vaja teha ja väga hästi ja kiiresti vastasid kõikidele küsimustele. Mina aitasin ainult paari õpilast, kes ise küsisid abi. Selles koolis kulus õpilastel 15 minutit küsimustikule vastamiseks.

3.3.1. Mustvee Peipsi Gümnaasiumi õpilaste tulemused

Peipsi Gümnaasium. Küsimustikule “Vene põhikooli lõpetajate eesti keele keeleoskus” vastasid 9. klassi õpilased. Saadud tulemuste põhjal teen kokkuvõtliku analüüsi ja lisan enda märkused.

Kes oled?

Minu märkused. Klassis õpib 17 õpilast, 5 noormeest ja 12 neitut.

Kuhu sa tahad minna pärast põhikooli lõpetamist?

Minu märkused. Suurem osa õpilastest tahab minna õppima gümnaasiumi (14 õpilast), 1 õpilanesoovib minna õppima kutsekooli ning 2 õpilast veel ei tea, kuhu nad tahavad minna pärast põhikooli lõpetamist.

Mis on su kodukeel?

Minumärkused. Kõik õpilased vastasid, et nende kodukeel on vene keel ning üksneiu vastas, et tema kodukeeled on vene, läti ja inglise keel.

Kas sul on sõpru / sugulasi / õpetajaid, keelega sa suhtled eesti keeles?

Minu märkused. Sõpradega suhtlevad 8 õpilast, sugulastega 3 õpilast ja 3 õpilast suhtlevad õpetajaga. Arvan, et selles koolis õpilastel on võimalus suhelda eesti keeles rohkem, sest on üldse teine keelekeskkond ning seepärast suurem osa kirjutas, et jah nad räägivad eesti keeles teistega (kõige rohkem suhtlevad sõpradega) ning ka mõned suhtlevad õpetaja ja sugulastega. 4 õpilast lihtsalt vastasid, et jah on keegi kellega ta suhtleb eesti keeles.

Milleks on vaja õppida eesti keelt?

Minu märkused. Siin on näidatud, milleks õpilana õpib eesti keelt. Siis on kaks motivatsiooni: integratiivne ja instrumentaalne. 12 õpilast valisid interaktiivse motivatsiooni ehk „suhelda sõpradega” ja „suhelda vabalt nagu keelekandja” ning ülejäänud 12 õpilast valisid instrumentaalsemotivatsiooni, ehk valisid vastuse „töö jaoks” ja „et sooritada riigieksam”.

Kus sa kasutad eesti keelt?

Minu märkused. 13 õpilast kasutavad eesti keelt poes ja koolis, vähem kasutavad internetis ja trennis ning 2–3 õpilast vastasid, et kasutavad ka eesti keelt ametiasutuses ja Facebookis.

Kuidas hindad oma eesti keele oskust? (Väga nõrk 1, 2, 3, 4, 5 Väga hea)

Minu märkused. 11 õpilast vastas, et hindavad oma eesti keelt hindegaga 4,5 õpilast hindasid oma keeleoskust hindegaga 3. Üks õpilane vastas, et tema eesti keel on 5+.

Millise taseme keeleoskust soovid omandada?

Minu märkused. 8 õpilast tahavad omandada B1-taseme, 5 õpilast tahavad omandada B2-taseme ning 4 õpilast tahavad omandada kõrge taseme ehk C1-taseme.

Missugune osaoskus valmistab kõige rohkem raskusi? Kirjelda oma eesti keele oskust.

Minu märkused. Kõigepealt tahan tähelepanu pöörata sellele, et eelmises küsimuses mitte keegi ei valinud, et tal on raskused lugemisega. Raskused on kirjutamisoskusega 8 õpilasel, rääkimisoskusega 7 õpilasel ning kuulamisoskusega 4 õpilasel.

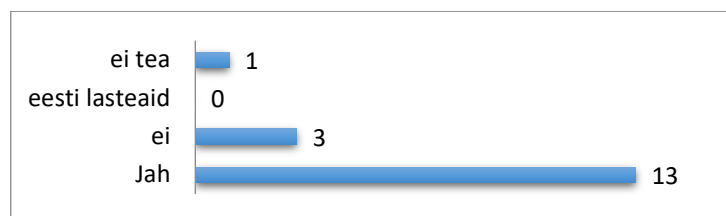
Teisest küsimusest „Kirjelda oma eesti keele oskust” – mõned õpilased ei saanud aru, kuidas on vaja õigesti kirjeldada, mida on vaja kirjutada. Ning mina kirjutan lihtsalt nende vastused, kuidas nad vastasid. Suurem osa kirjutas, et nad hästi suhtlevad eesti keeles, näiteks: „Ma oskan hästi rääkida eesti keeles, aga on raskused kirjutamisega ehk raskused grammatikaga”; „Vabalt saan seletada, mida mul on vaja, vabalt suhtlen inimestega, aga on raskused grammatikaga”; „Saan põhimõtteliselt kõikidest aru, vaid on raske korrektselt vastata”; „Saan enam-vähem eesti keeles rääkida, aga kirjutamise ja kuulamisoskusega on probleemid“. Aga on ka vastupidi, näiteks: „Hästi loen, kirjutan, aga väga paha grammatikaga”; „Hea lugemisoskus, aga grammatikat ei ole“; „Mulle meeldib kirjutada ja lugeda, aga suhelda eesti keeles ei oska hästi“. Mõned vastasid ka niimoodi: „Ma ei tea seda keelt. Minu jaoks see keel on väga raske“; „Ma natuke tean eesti keelt“. Mõned vastused oli sellised, et mina ei saanudki aru, kas on raskused või pole, sest mõned vastasid: „Rääkimine“;

„Eesti keele oskus kuulamine“; „Mul on väga palju erinevaid märke“ – ma ei tea, mida õpilane mõtles, kui vastas küsimustele.

Kas olete käinud eesti keele kursustel/ laagris? Kui jah, siis millal ja kus?

Minu märkused. 13 õpilast vastas ei. 4 õpilast vastasid, et nad käisid laagris ja kursustel; „peotantsulaagris – sellel aastal“, „Narvas, 4. klassis“, „2010. aastal Kohilas“, „jalgpallilaagris eelmisel suvel, Saaremaal“ – 4 õpilast vastasid, kus ja millal.

Kas õppisid eesti keelt lasteaias? Mis vanusest?

Joonis5. Eesti keele õppimine lasteaias.

Minu märkused. Paar õpilast vastasid, et õppisid algul, kui läksid lasteaeda (2–3 a); mõned kirjutasid lihtsalt, et õppisid, aga ei tea või ei mäleta mis vanusest; suurem osa vastas, et jah nad õppisid vanusest 3–4 või 5–6. Üks vastas, et ta ei õppinud eesti keelt lasteaias ja kirjutas ka põhjenduse – „Ma ei õppinud eesti keelt lasteaias, sest mina elan Eestis ainult 2 aastat“.

Kas Te suhtlete eesti keele emakeelekõnelejatega? Kui jah, siis kes nad on? Kui tihti Te suhtlete nendega?

Minu märkused. 3 õpilast vastas, et nad ei suhtle keelekandjaga ning 14 õpilast vastas, et suhtlevad emakeelekõnelejatega. Paar õpilast vastasid, et nad suhtlevad iga päev, mõned suhtlevad palju või paar korda nädalas. Üks vastas, et ta suhtleb müüjatega: „Keskuses, kõik müüjad räägivad ainult eesti keeles“.

Kumb keel on Teie meelest kõige vajalikum, eesti või vene keel? Põhjendage.

Minu märkused. Esitan õpilaste valiku põhjendused: 6 õpilast, vene keele kohta – „Vene keel, sest suurem osa inimesest räägivad selles keeles“; „Mulle meeldib vene keel“; „Vene keel, sest eesti keel on väga roheline ja ma ei ole eestlane ☺“, üks õpilane kirjutas: „Vene keele, meie meelest“ – ma ei tea, mida ta tahtis sellega öelda. 9 õpilast, eesti keele kohta – „See on riigikeel“; „Eesti keel on

vajalikum, sest ma elan Eestis“; „Arvan, et eesti keel on vajalikum, sest kui sa tead seda keelt, siis on kergem saada tööd või õppida ülikoolis“. 1õpilane vastas: „On vaja eesti keelt kui ka vene keelt, sest kui rohkem keeli sa tead, siis targem oled!“.

Mis keeli sa sooviksid õppida?

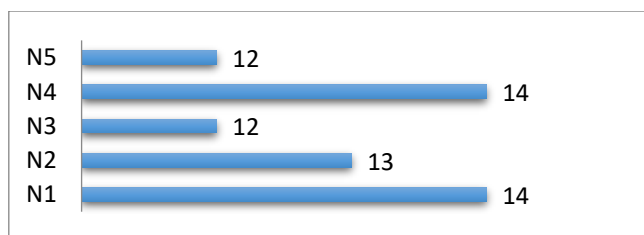
Minu märkused. 13 õpilast valis inglise keelt, 2 õpilast valis saksa keele. 3 õpilasestvastasisid, et tahavad õppida eesti, prantsuse ja hispaania keelt, ning ka suurem osa vastas, et tahavad õppida inglise keelt ja ainult 2õpilast tahavad õppida saksa keelt.

Eesti keele tund on ... / Tunnen end eesti keele tunnis ...

Minu märkused. Kõige suurem osa õpilasest valis, et nende jaoks eesti keele tund on kasulik (13 õpilast), on motiveeritud (10 õpilast), see on hea (9 õpilast) ja huvitav (8 õpilast) tund. 7 õpilast arvavad, et eesti keele tund on mõistlik ja raske, 6 õpilast arvavad, et tund on aktiivne. Ainult 5 õpilastvalisid, et on targad, 4 õpilast arvavad, et eesti keele tunnis on kerge, lõbus, 2 õpilast valisid, et piiramatult, mitteaktiivne ja rumal ning paarõpilast ka vastasisid, et on igav, kurb, mõistmatu.

Mustvee Peipsi Gümnaasiumi testi analüüs. Testis on kaks ülesannet, igas ülesandes on 5 lauset. Lugesin kokku, kui paljud vastasisid õigesti. N1-N10 on laused ning graafikul on näha, kui palju on õigeid vastuseid kõikidel õpilastel.

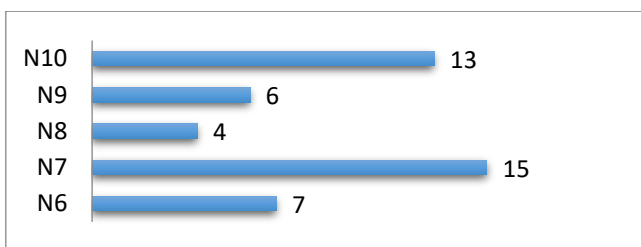
Joonisel 6 on näidatud, kui palju õigeid vastuseid on õpilastel, kes kirjutasid esimese ülesande (joonis 6)

Joonis 6. Esimese ülesande õiged vastused

Minu märkused. Esimese ülesande peaaegu kõik vastasisid õigesti. Kõige rohkem õigeid vastuseid oli lausetes N1 ja N4. Teised laused olid vist natukeraskemad, sest lause N2 ja N5 ning lause N2 vastas õigesti 13 õpilast.

Joonisel 7 on näidatud, kui palju õigeid vastuseid on õpilastel, kes sooritasid oma teise ülesande.

Joonis 7. Teise ülesande õiged vastused

Minu märkused. Teine ülesanne oli vist õpilastele natuke raskem kui esimene ülesanne. Kõige rohkem õiged vastused oli lauses N7 (õigesti vastas 15 last) ja lauses N10 (õigesti vastas 13 last). Teised laused olid vist natukeraskemad, sest lause N9 (vastas õigesti 6 õpilast) ja N6 (vastas õigesti 7 õpilast) ning lause N8 vastas õigesti ainult 4 õpilast.

Kui teha väike kokkuvõte, siis võin öelda, et selles klassis on enam-vähem hea tulemus, seitsu suurem osa õpilastest sooritas selle päris hästi.

3.3.2. Mustvee õpilaste testi kokkuvõte

Peipsi Gümnaasiumi koolis osales uuringus 17 õpilast, 5 noormest ja 12 neitut. Pärast põhikooli tahab minna 14 õpilast gümnaasiumi, 1 õpilane kutsekooli ning 2 õpilast tea, kuhu tahavad minna õppima. Kõigil õpilastel on kodukeel vene keel, vaid üks neiu vastas, et tema kodukeel on vene, läti ja inglise keel. Suurem osa õpilastest kasutavad eesti keelt koolis ja poes. Suhtlevad eesti keeles sõpradega, arvan seepärast, et neil on eesti keelekeskkond ka väljaspool kooli. Eesti emakeelekandja kohtavastasid, et samuti suhtlevad suurem osa sõpradega ja sugulastega.

Õpilased valisid, et kõige olulisem on nende jaoks integratiivne motivatsioon („et suhelda vabalt nagu keelekandja”). Nad hindavad oma eesti keele oskust heaks ning suurem osa tahab omandada B1- taseme. Suuremal osal õpilastel on raskused kirjutamise ja rääkimisega. Õpilased kirjeldasid oma eesti keele oskust järgmiselt: on probleemid grammatikaga, saavad aru keelest, aga on hirm valesti vastata. Suurem osa õpilastest ole käinud eestikeelses laagris/ kursustel, 4 õpilast oli käinud („Peotantsulaagris – sellel aastal“, „Narvas, 4. klassis“, „2010. aastal Kohilas“, „Jalgpalli laagris eelmisel suvel, Saaremaal”). 13 õpilast oli õppinud eestikeelses lasteaias vanuses 2–6 a. Suurem osa õpilasest tahab õppida inglise keelt. Suurem osa õpilastest arvab, et eesti keel on vajalikum kui vene keel. Põhjendused kirjutasid järgmised: riigikeel, elan Eestis, tulevikus kergem saada tööd või õppida ülikoolis. Õpilaste jaoks eesti keele tund on kasulik (16%), on motiveeritud

(12%), see on hea (11%) ja huvitav (10%) tund. Testi sooritasid 17 õpilast, 13 õpilasel oli 6 õiget vastust ja rohkem. Testi ei sooritanud vaid 4 õpilast, neil oli 2–5 õiget vastust.

4. KOOLIDE VÕRDLUS

Uuringust selgub, et õpilased hindavad oma eesti keel oskust Kohtla-Järve koolis keskmiselt, Narva ja Mustvee koolis head tasemel.

Uuringus osales 44 õpilast (Narva, Kohtla-Järve Mustvee koolist). Kui võrrelda B1-tasemel keeleoskust, siis uuringu tulemuse põhjal võin öelda, et suurem osa õpilastest:

- mõistab kõike olulist endale tuttavatel teemal, nagu õppimine, töö, vaba aeg jne;
- oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või enda jaoks huvipakkuval teemal;
- oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada ja selgitada oma seisukohti ja plaane. (Iseseisev ... : 2008)

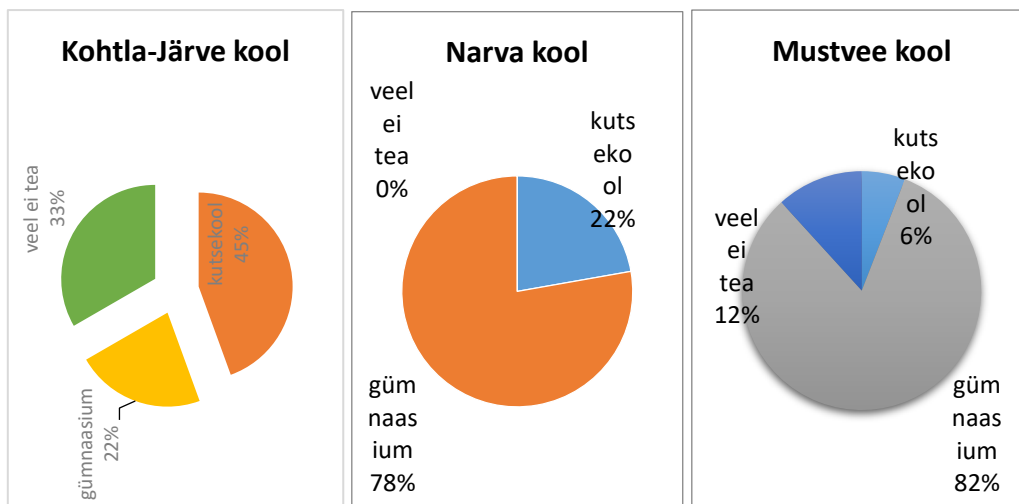
4.1. Koolide võrdlemine. Analüüs

Kolme kooli andmete töötluks valisin programmi Excel, et teada saada, milline on erinevus Narva, Kohtla-Järve ja Mustvee õpilaste keeleoskuses. Uuringu järgi näitan mõned tulemused küsimustiku statistika järgi kolmest koolist.

Kes oled?

Minu märkused. Küsimustikule vastas kokku 44 õpilast, Kohtla-Järve koolist 9 õpilast (5 noormeest ja 4 neiut), Narva koolist 18 õpilast (8 noormeest ja 10 neiut) ja Mustvee koolist 17 õpilast (5 noormeest ja 12 neiut).

Kuhu sa tahad minna pärast põhikooli lõpetamisest?

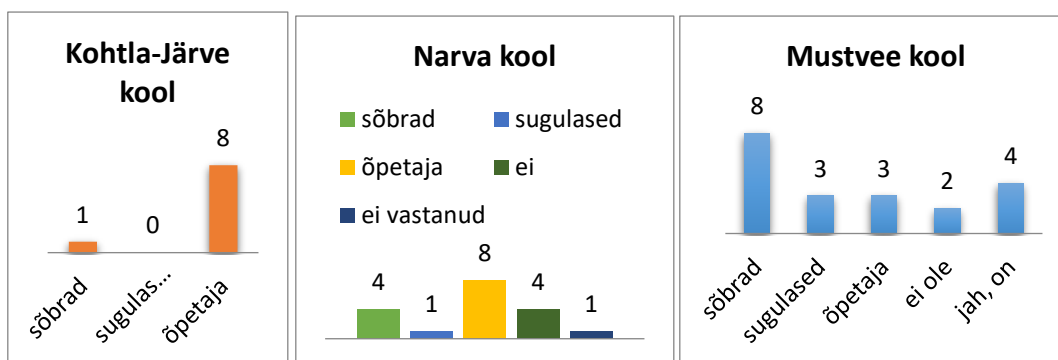
Joonis 8. Soov õppida pärast põhikooli

Minu märkused. Suurem osa õpilastest Narva koolist (78%) ja Mustvee koolist (82%) tahavad pärast kooli õppima minna gümnaasiumi ja paar õpilast tahavad minna õppima kutsekooli (Narva õpilastest 22% ja Mustveest õpilastest 6%). Kohtla-Järve koolist suurem osa (45%) tahab minna õppima kutsekooli ja paar õpilast (22%) tahab minna õppima gümnaasiumi. Mõned õpilased veel ei tea, kuhu nad tahavad minna õppima (Kohtla-Järve koolist 33% õpilastest ning Mustvee koolist 12%).

Mis on su kodukeel?

Minu märkused. Mõlemad keeled valis kaks õpilast Narva koolist, üks õpilane Mustvee koolist valis variandi muu, kus ta kirjutas, et tema kodukeel on läti ja inglise keel. Kõik teised õpilased vastasid, et nende kodukeel on vene keel.

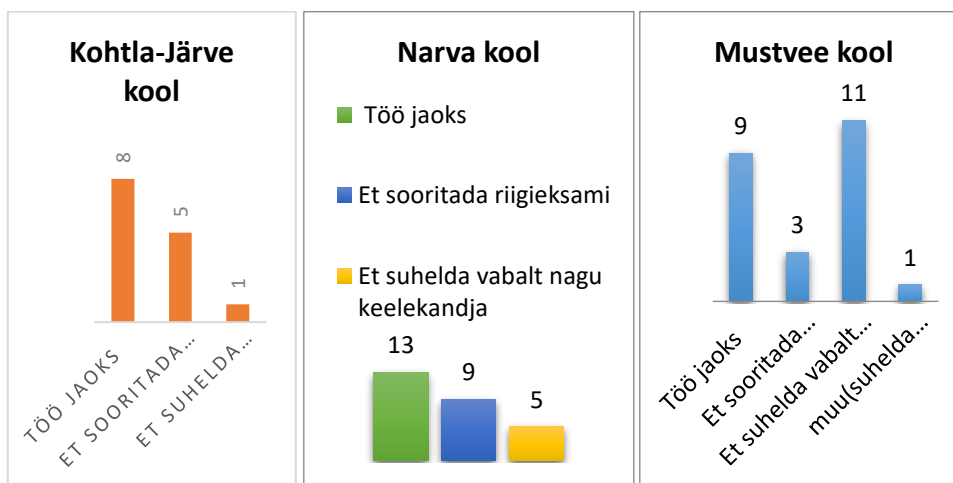
Kas sul on sõpru / sugulasi / õpetajaid, kellega sa suhtled eesti keeles?

Joonis 9. Suhtlemine eesti keeles

Minu märkused. Kohtla-Järve ja Narva kooli õpilastest suurem osa kirjutas, et nad suhtlevad õpetajaga, aga Mustvee koolis õpilased suhtlevad rohkem sõpradega. Narva koolis õpilased ka vastasid, et suhtlevad eesti keeles sõpradega (4 õpilast), sugulastega (1 õpilane), ei ole kedagi (1 õpilane) ja ei vastanud küsimusele 1 õpilane. Mustvee kooli õpilastest suurem osa suhtlevad sõpradega (8 õpilast), sugulastega (3 õpilast) ja õpetajaga (3 õpilast). Mõned vastasid, et jah nendel on, kellega nad suhtlevad eesti keeles (4 õpilast), aga nad ei täpsustanud, kes nad on.

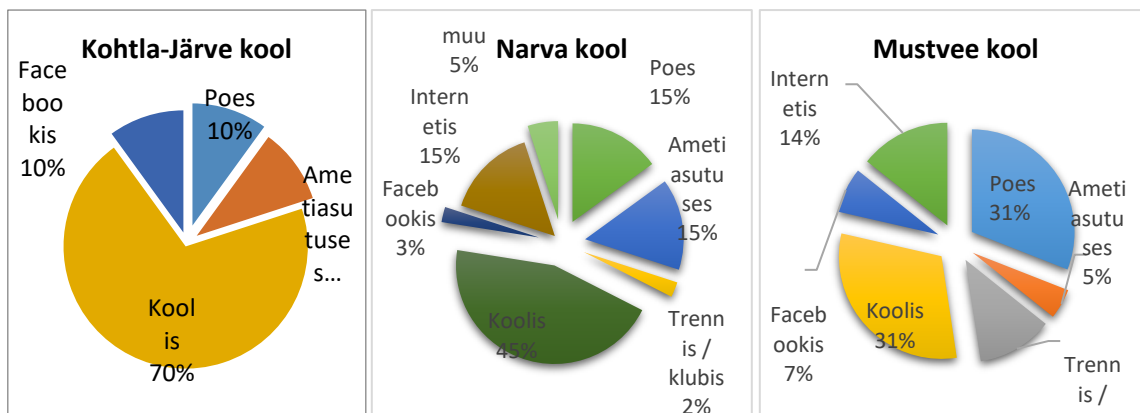
Milleks on vaja õppida eesti keelt?

Joonis 10. Motivatsioon eesti keele õppimiseks

Minu märkused. Suurem osa kõikides koolis valis, et eesti keelt on vaja õppida töö jaoks, Narva ja Kohtla-Järve koolis valisid teisena sooritada riigieksam ja viimaseks valisid „et suhelda nagu keelekandja“ Mustvee koolis on see vastupidi.

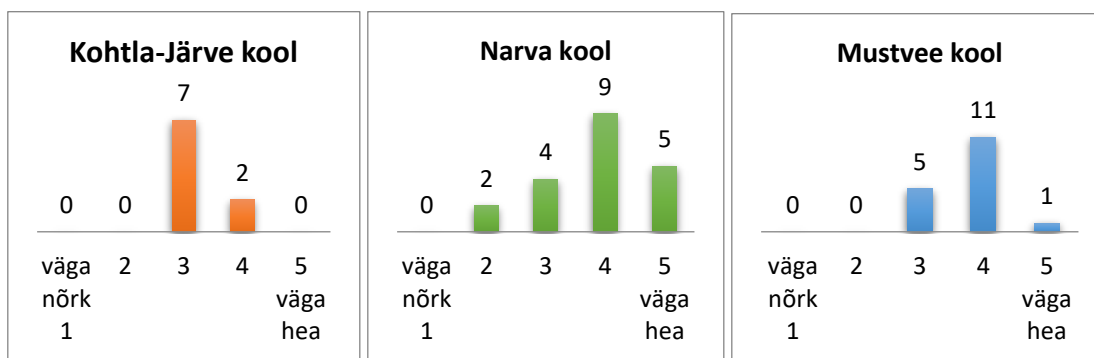
Kus sa kasutad eesti keelt?

Joonis 11. Eesti keele kasutamine

Minu märkused. Kõikides koolides suurem osa õpilastest kasutab eesti keelt koolis. (Kohtla-Järve koolis kasutavad eesti keelt 70%, Narva koolis 45% ja Mustvee koolis 31% õpilastest). Kohtla-Järve koolis õpilased kasutavad vähem Facebooki (10%), poes (10%) ja ametiasutuses (10%). Narva koolis kasutavad vähem Facebookis (3%), internetis (15%), ametiasutuses (15%), poes (15%), trennis (2%) ja muus kohas (5%). Mustvee koolis palju kasutavade eesti keelt ka poes (31%), aga vähem kasutavad internetis (14%), trennis (12%), Facebookis (7%) ja ametiasutuses (5%).

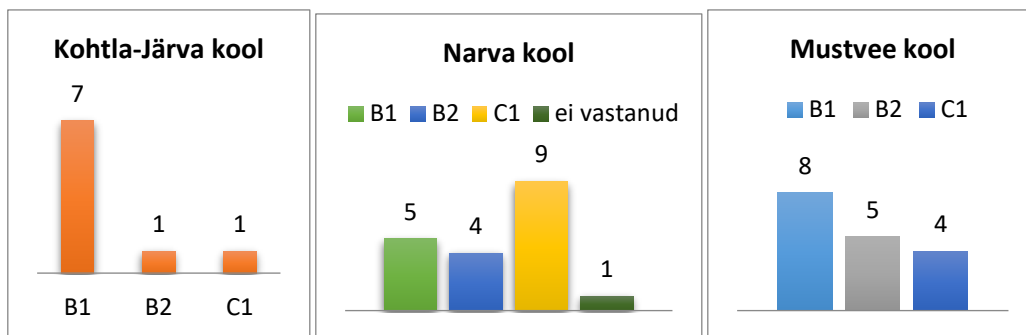
Kuidas hindad oma eesti keele oskust?

Joonis 12. Õpilaste hinnang oma eesti keele oskusele

Minu märkused. Kohtla-Järve koolis õpilased hindavad oma eesti keelt 3 (keskmisel tasemel), aga Narva ja Mustvee kooli õpilased hindavad oma eesti keelt 4 (hea tasemel).

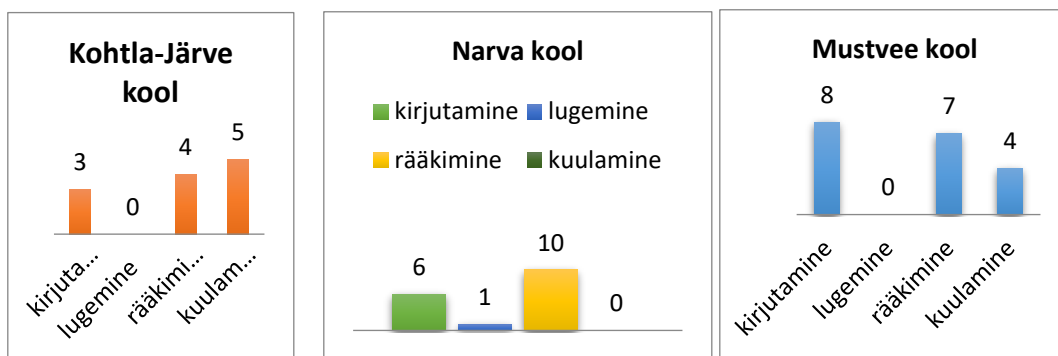
Millise taseme keeleoskust soovid omandada?

Joonis 13. Õpilaste soov omandada keeleoskust

Minu märkused. Rohkem tahavad omandada B1-tasemel keeleoskuse Kohtla-Järve ja Mustvee kooliõpilased, aga Narva kooli õpilased rohkem tahavad omandada C1-tasemel keeleoskuse.

Missugune osaoskus valmistab kõige rohkem raskusi?

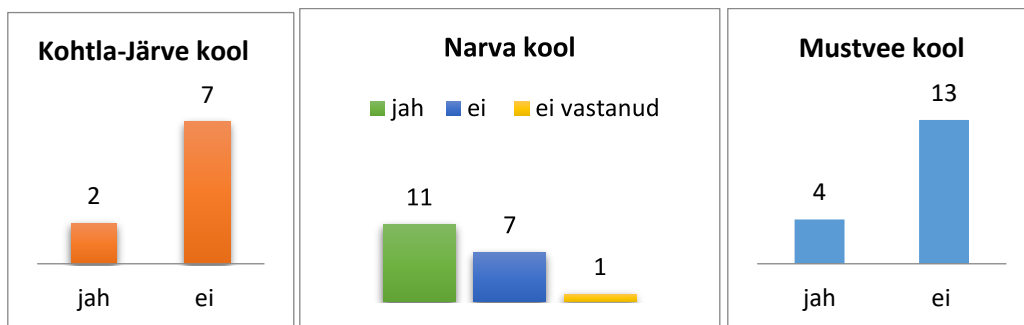
Joonis 14. Raskused osaoskusega

Minu märkused. Kohtla-Järve ja Mustvee kooli õpilased vastasid, et nendel pole probleemi lugemisoskusega, aga Narva kooli õpilased vastasid, et neil pole probleemi kuulamisoskusega. Samuti jooniselon näha, et Kohtla-Järve koolis on kõige rohkem raskusikuulamisoskusega (5 õpilast), rääkimisega (4 õpilast) ja kirjutamisoskusega (3 õpilast). Narva koolis on kõige rohkem raskusi rääkimisoskusega (10 õpilast), vähem kirjutamisoskusega (6 õpilast) ja ainult 1 õpilane vastas, et tal on raskused lugemisoskusega. Mustvee kooli õpilased vastasid, et neil on kõige rohkem raskusikirjutamisoskusega (8 õpilast), rääkimisoskusega (7 õpilast) ja vähem tekitab raskust kuulamisoskus (4 õpilast).

Kirjelda oma eesti keele oskust.

Minu märkused. Sellest küsimusest ei saanud ükski õpilane aru. Õpilased ei saanud aru, mida on vaja teha, kuidas on vaja vastata. Suurem osa õpilastest kõikides koolides kirjeldasid oma keeleoskust: „raskused grammatikaga“; „raskused kirjutamis-, rääkimis- ja kuulamisoskusega“; „hästi saan aru eestlastest, aga ise ei räägi väga hästi“; „saan põhimõtteliselt kõikidest aru, raske on korrektselt vastata“.

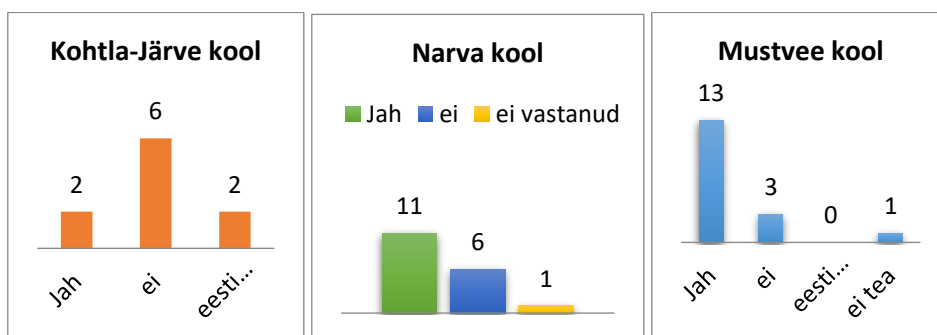
Kas oled käinud eesti keele kursustel/ laagris? Kui jah, siis millal ja kus?

Joonis 15. Kursuste ja laagris käinud õpilaste arv

Minu märkused. Kohtla-Järve (7 õpilast) ja Mustvee (13 õpilast) koolis suurem osa õpilastest vastas, et nad ei ole käinud kursustel ega laagris, Kohtla-Järve koolist olid käinud laagris 2 õpilast ja Mustvee koolist 4 õpilast. Narva koolis vastas suurem osa õpilastest (11 õpilast), et on olnud kursustel või laagris, 7 õpilast Narva koolist ei ole käinud laagris ega kursustel. Õpilased vastasid: „meie koolis on kursused“; „õpin eesti keelt kodus“; „käisin laagris, kui olin vanuses 12. a. “; „käisin 2–3 aastat tagasi kursustel“; „peotantsulaagrissellel aastal“; „Narvas, 4. klassis“, „2010. aastal Kohilas“; „jalgpallilaagris eelmisel suvel, Saaremaal“; „käisin laagris, aga ei mäleta, millal“.

Kas õppisid eesti keelt lasteaias? Mis vanusest?

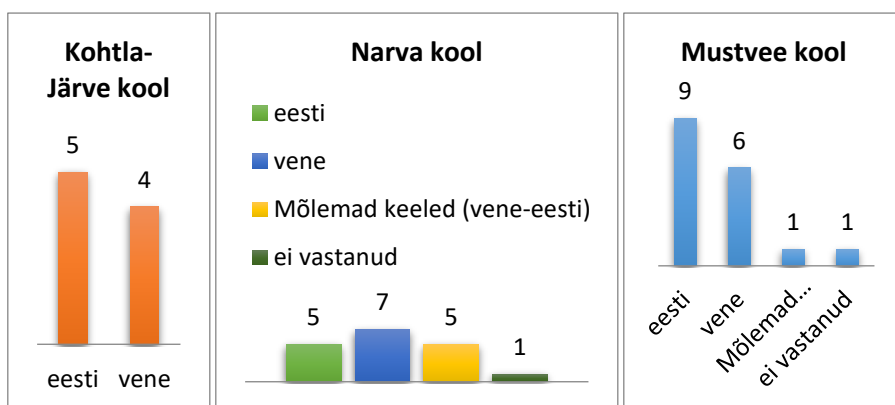
Joonis 16. Lasteaias eesti keele õppinud õpilased

Minu märkused. Uuringust ilmneb, et Mustvee ja Narva kooli õpilased õppisid lasteaias eesti keeltalates vanusest 3–5 aastat. Kohtla-Järve koolis ei olnud suurem osa õpilastest õppinud eesti keelt lasteaias, aga 2 õpilast vastas, et on käinud eestikeelses lasteaias.

Kas Te suhtlete eesti keele emakeelekõnelejatega? Kui jah, siis kes nad on? Kui tihti Te suhtlete nendega?

Minu märkused. Kõikides koolides suurem osa õpilastest vastas, et jah, nendel on emakeelekõneleja, kellega nad suhtlevad eesti keeles (Kohtla-Järve koolis 4 õpilast, Narva ja Mustvee koolist 14 õpilast). Tegelikult suurem osa vastasid kõikides koolides, et nad suhtlevad iga päev. Paar õpilast vastasid, et suhtlevad tihti, harva või paar korda nädalas. Õpilasi, kes ei suhtle eesti keeles keelekandjaga, on vähem: Kohtla-Järve koolis 2 õpilast, Mustvee koolis 3 õpilast, Narva koolis 2 õpilast.

Kumb keel on sinu meelest vajalikum, eesti või vene keel? Põhjenda.

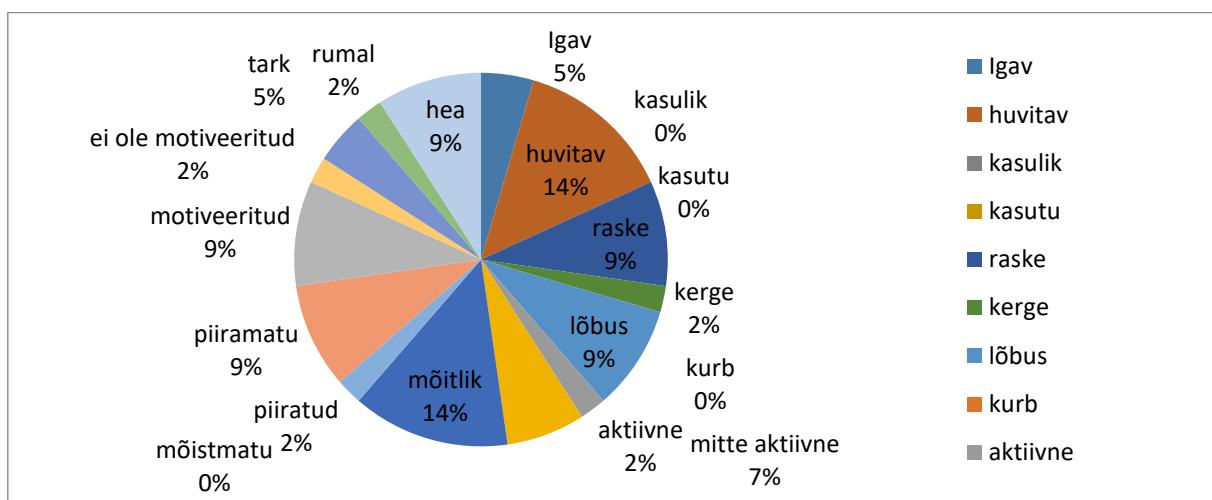
Joonis 17. Õpilaste hinnang keele vajalikkusest

Minu märkused. Kõikides koolides õpilased kirjutasid põhimõtteliselt ühesugused vastused. Õpilaste põhjendused vene keele kohta: „tulevikus tahan elada Venemaal“, „venelasi on rohkem kui eestlasi“, „emakeel“ ja „sõbrad ja vanemad räägivad vene keeles“. Põhjendused eesti keele kohta: „mina elan Eestis“ „tulevikus õppida“, „eestlasi on rohkem kui venelasi“ ning „töö jaoks“. Ning põhjendus ka kahe keele kohta: „mõlemad keeled on vaja elus“, „kõik keeled on vajalikud“, „vene keeles räägivad sõbrad ja vanemad, aga eesti keel on vajalik töö jaoks – järelendus, mõlemad keeled on vajalikud“.

Mis keeli sa sooviksid õppida?

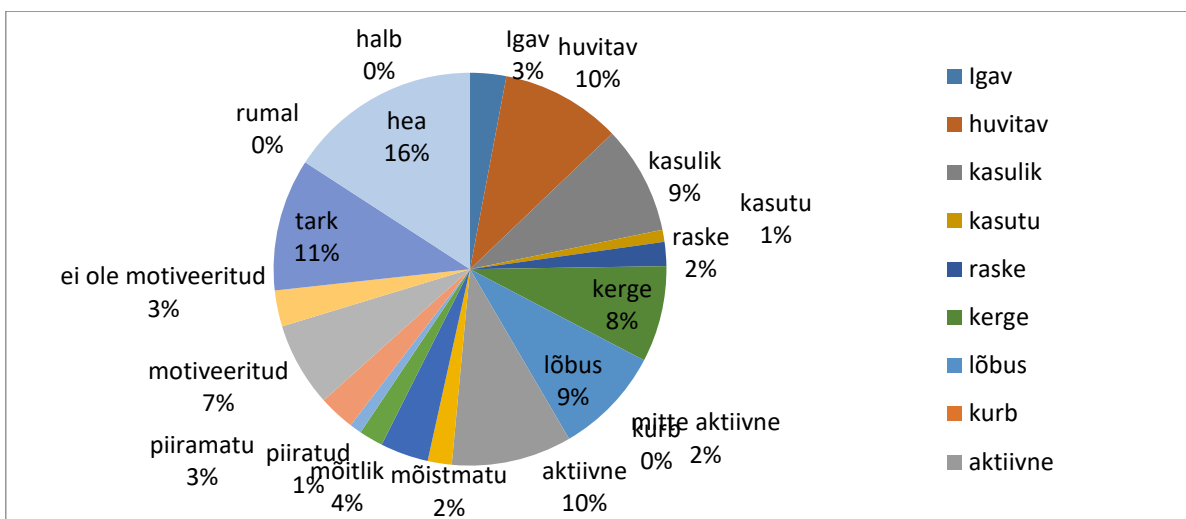
Minu märkused. Suurem osa õpilastest kõikides koolides vastasid, et tahavad õppida inglise keelt, saksa keelt tahavad õppida 3 õpilast (üks Kohtla-Järve ja kaks Mustvee koolist), 2 õpilast tahavad minna õppima hispaania keelt (üks Narva ja teine Mustvee koolist), Mustvee koolist tahab 1 õpilane õppida eesti keelt, sest ta elab alles kaks aastat Eestis; ning 1 õpilane Mustvee koolist tahab õppida ka prantsuse keelt.

Eesti keele tund on ... / Tunnen end eesti keele tunnis ...

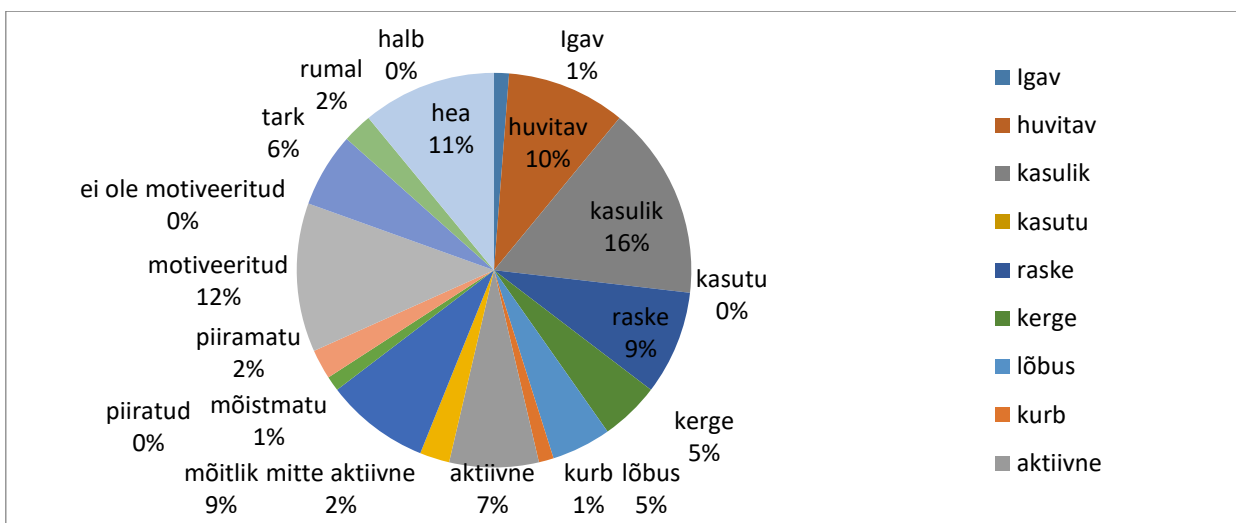
Joonis 18. Õpilaste tunne eesti keele tunnis (Kohtla-Järve kool)

Minu märkused. Kohtla-Järve koolis suurem osa õpilastest valis, et eesti keele tund nende jaoks on huvitav (14%), mõistlik (14%), hea (9%), motiveeritud (9%), piiramatu (9%), lõbus (9%) ja raske (9%).

Joonis 19. Õpilaste tunne eesti keele tunnis (Narva kool)

Minu märkused. Narva koolissuuremosa õpilastest valis, et eesti keele tund nende jaoks on hea (16%), huvitav (10%), tark (11%) ja aktiivne (10%).

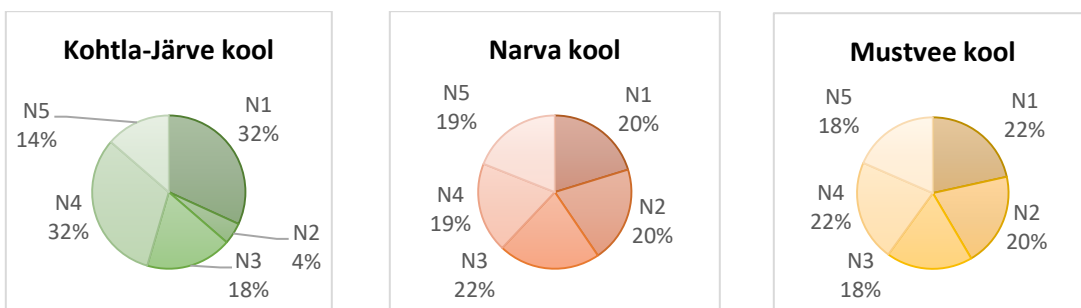

Joonis 20. Õpilaste tunne eesti keele tunnis (Mustvee kool)

Minu märkused. Mustvee koolis kõige suurem osa õpilastest valis, et nende jaoks eesti keele tund on kasulik (16%), motiveeritud (12%), see on hea (11%) ja huvitav (10%) tund.

Eespool esitatud kolmelt jooniselt (joonis 18, joonis 19, joonis 20) on näha, et kõikides koolides suurem osa õpilastest tunnevad end eesti keele tunnis/ arvavad, et eesti keele tund on hea (9–16%), huvitav (10–14%), kasulik (9–16%), motiveeritud (7–12%).

Joonisel 21 on näidatud, kui palju õigeid vastuseid on õpilastel, kes kirjutasid esimese ülesande

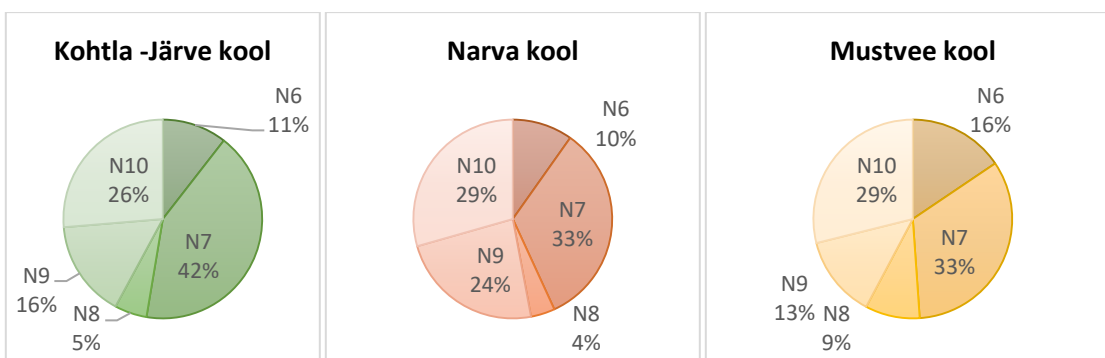

Joonis 21. Esimese ülesande õiged vastused

Minu märkused. Kõikides koolides kõige rohkem õiged vastuseid oli esimeses ülesandeslause N1.

Mustvee kool– kõige rohkem õiged vastuseid oli lauses N1 (22%) ja N4 (22%). Kohtla-Järve kool– kõige rohkem õiged vastuseid oli lauses N1 (32%) ja N4 (32%). Narva kool – kõige rohkem õiged vastuseid oli lauses N3 (22%), lauses N1(20%) ja N2 (20%).

Joonisel 22 on näidatud, kui palju õiged vastuseid on õpilastel, kes kirjutasid esimese ülesande.

Joonis 22. Teise ülesande õiged vastused

Minu märkused. Kõigis uuritud koolides said õpilased teise ülesandega hakkama. Lauses N7 ja N10 suurem osa õpilastest vastas õigesti.

Mustvee kool– kõige rohkem õiged vastuseid oli lauses N7 (33%) ning kõige vähem lauses N10 (29%). Kohtla-Järve kool– kõige rohkem õiged vastuseid oli lauses N7 (42%) ning kõige vähem N10 (26%). Narva kool – kõige rohkem õiged vastuseid oli lauses N7 (33%) ning kõige vähem N10 (29%).

4.2. Õpilaste testi tulemused.

Kui paljud õpilased tulid testiga toime? B1-taseme test loetakse sooritatuks, kui testitav saab vähemalt 60% võimalikust punktisummast.

Järgnevalt on tabelis 1 toodud välja, kui palju igal õpilasel on õigeid vastuseid ja palju õpilastel on kokku õigeid vastuseid. Analüüsides vastuseid, selgus, kui palju lapsi lugemisosas said positiivse tulemuse. 10 lauset on 100% ehk siis, kui on 6 õige vastust, see on 60% ehk positiivne tulemus.

Tabel 1. Kohtla-Järve kooli tulemused (oranži värviga on näidatud, kessooritasid testi (lugemisosa))

Õpilane	Esimene ülesanne	Teine ülesanne	Kokku (õige vastus)	60% kui positiivne lävi
1. õpilane	2	3	5	50%
2. õpilane	4	2	6	60%
3. õpilane	4	2	6	60%
4. õpilane	1	5	6	60%
5. õpilane	1	0	1	10%
6. õpilane	2	1	3	30%
7. õpilane	4	1	5	50%
8. õpilane	2	2	4	40%
9. õpilane	3	3	6	60%

Minu märkused. Tabeli 1 andmetest võib teha järelduse, et 4 õpilast vastasid hästi, nendel on 6 õiget vastust; 2 õpilasel on 5 õiget vastust, 1 õpilasel on 3 õiget vastust ja 1 õpilasel on 4 õiget vastust ning ainult 1 õpilane üldse ei saanud hakkama selle testiga, tal oli ainult 1 õige vastus. Järeldus: 6 last sooritasid hästi testi, 3 last kirjutasid testi halvasti. Kohtla-Järve kooli õpilastest tegi testi 9

õpilasest hästi vaid 4 õpilast, kellel oli 60%. Testi ei sooritanud hästi 5 õpilast, kellel oli 10%–50% õigeid vastuseid.

Tabel 2. Narva kooli tulemused (rohelisevärviga on näidatud, kes sooritasid testi (lugemisosa))

Õpilane	Esimene ülesanne	Teine ülesanne	Kokku	60% kui positiivne lävi
1. õpilane	4	3	7	70%
2. õpilane	5	2	7	70%
3. õpilane	1	2	3	30%
4. õpilane	5	3	8	80%
5. õpilane	5	4	9	90%
6. õpilane	1	2	3	30%
7. õpilane	5	1	6	60%
8. õpilane	3	1	4	40%
9. õpilane	5	2	7	70%
10. õpilane	5	4	9	90%
11. õpilane	5	3	8	80%
12. õpilane	5	4	9	90%
13. õpilane	5	4	9	90%
14. õpilane	5	3	8	80%
15. õpilane	5	3	8	80%
16. õpilane	5	2	7	70%

17. õpilane	5	3	8	80%
18. õpilane	5	5	10	100%

Minu märkused. Tabeli andmetest nähtub, et 1 õpilane sooritas ülesande väga hästi – 10 õiget vastust, 4 õpilast vastasid hästi – 9 õiget vastust; 5 õpilasel on 8 õiget vastust, 4 õpilasel on 7 õiget vastust, 1 õpilasel on 6 õiget vastust, 1 õpilasel on 4 õiget vastust ja 2 õpilasel on 3 õiget vastust. Tabelist ilmneb, et 18st Narva kooli õpilasest 15 õpilast sooritasid testi (60% ja rohkem), vaid 3 õpilase tulemus oli 30%–40% õigeid vastuseid.

Tabel 3. Mustvee kooli tulemused (sinisega värviga on näidatud, kes sooritasid testi (lugemisosa))

Õpilane	Esimene ülesanne	Teine ülesanne	Kokku	60% kui positiivne lävi
1. õpilane	5	3	8	70%
2. õpilane	0	3	3	30%
3. õpilane	5	5	10	100%
4. õpilane	5	1	6	60%
5. õpilane	5	2	7	70%
6. õpilane	5	3	8	80%
7. õpilane	5	3	8	80%
8. õpilane	0	2	2	20%
9. õpilane	4	1	5	50%
10. õpilane	2	1	3	30%
11. õpilane	5	4	9	90%

12. õpilane	4	3	7	70%
13. õpilane	4	3	7	70%
14. õpilane	4	2	6	60%
15. õpilane	2	3	5	50%
16. õpilane	5	2	7	70%
17. õpilane	5	4	9	90%

Minu märkused. Tabeli andmetest on näha, et 1 õpilasel oli 10 õiget vastust, 2 õpilast vastasid hästi, nendel on 9 õiget vastust, 3 õpilasel on 8 õiget vastust, 4 õpilasel on 7 õiget vastust, 2 õpilasel on 6 õiget vastust, 2 õpilasel on 5 õiget vastust, 2 õpilasel on 3 õiget vastust ja 1 õpilasel on ainult 2 õiget vastust. Järeldus, 1 õpilane kirjutas väga hästi, ilma ühegi veata, 5 õpilast sooritas hästi testi (8 – 9õiget vastasid), 8 õpilast kirjutasid keskmiselt, (7–5 õiget vastust) ning 3 last kirjutasid halvasti testi (3–2 õiget vastus). Tabeli andmetestilmneb, et Mustvee kooli 17 õpilasest sooritasid testi 13 õpilast, nende tulemus oli 60% ja rohkem. Testi ei sooritanud hästi 4 õpilast, kellel oli tulemus 20%–50% õigeid vastuseid.

4.3. Lõpueksamite statistika 2016 ja 2015

Innove andmete põhjal koostanud eksaminandide tulemuste põhjal eesti keele teise keelena eksami statistika, selleks valinud üldtulemused maakonna järgi.

N - eksaminandide arv,

Keskmine - tulemuste aritmeetiline keskmine (punktide kogusumma jagatud sooritajate kogu arvule),

Mediaan - statistiline keskmine, mis jaotab eksaminandid kaheks võrdseks rühmaks, pooltel eksaminandidest on tulemus alla mediaani, pooltel üle. Mediaan on aritmeetilise keskmisega võrreldes vähem mõjutatud üksikutest eriti tugevatest või nõrkadest tulemustest.

Edukus % - eksaminandide osakaal, kes lahendasid õigesti vähemalt 45% eksamitööst.

Kvaliteeti % - eksaminandide osakaal, kes lahendasid õigesti vähemalt 70% eksamitööst.

Tablel 4. 2016.a. Eksamitulemused maakonna järgi

Maakond	N	Keskmine	Mediaan	Edukus%	Kvaliteet%
Ida-Viru maakond	995	62,7	66	68	40
Jõgeva maakond	13	78,5	87	92	69

Tablel 5. 2015.a. Eksamitulemused maakonna järgi

Maakond	N	Keskmine	Mediaan	Edukus%	Kvaliteet%
Ida-Viru maakond	885	61,22	62	65,4	36,3
Jõgeva maakond	8	79,00	83	100	65,2

(Innove: Lõpueksamitulemuste statistika)

Kui võrrelda eesti keele teise keelena oskust Innove andmete ja uuringu tulemuste põhjal, võib öelda, et:

- Jõgevamaal Mustvee kooli õpilased sooritasid eksami paremini kui Ida-Virumaa koolide õpilased (Innove andmete statistika)
- Peipsi Gümnaasiumi ja Narva Kesklinna Gümnaasiumi õpilased sooritasid peaaegu võrdsete tulemustega testi (autori andmed)
- Ida-Virumaa tulemuste aritmeetiline keskmine eksamitulemus on umbes 61–62. (Innove andmete statistika)

- Slaavi Põhikooli õpilased on keeleoskuselt nõrgemad kui Peipsi Gümnaasiumi ja Narva Kesklinna Gümnaasiumi õpilased (autori andmed).

KOKKUVÕTE JA JÄRELDUSED

Uuringu tulemuste põhjal võib teha kokkuvõtliku järelduse Slaavi Põhikool, Kesklinna Gümnaasium ja Peipsi Gümnaasium põhikooli õpilaste keeleoskuse kohta.

Uuringus osales kokku 44 õpilast (18 noormeest ja 26 neitut). Õpilased tahad pärast põhikooli minna rohkem gümnaasiumi, vähem kutsekooli ning paar õpilast veel ei tea, kuhu nad tahavad minna õppima.

Kõigil õpilastel on kodukeel vene keel, kahel õpilasel Narva Kesklinna Gümnaasiumist on mõlemad keeled (vene-eesti) ja Peipsi Gümnaasiumist neiu vastas, et tema kodukeel on vene, läti ja inglise keel. Suurem osa Kohtla-Järve ja Narva õpilastest suhtlevad eesti keeles ainult koolis õpetajaga, st nende eesti keelekeskkond on ainult klassis. Suurem osa Mustvee kooli õpilastest kasutab eesti keelt koolis ja poes. Suhtlevad eesti keeles sõpradega, arvan seepärast, et neil on eesti keelekeskkond ka väljaspool kooli. Eesti emakeelekandjaga suurem osa õpilastest suhtlevad sõpradega ja vähem sugulastega (tihti).

Kohtla-Järve ja Narva kooli õpilased arvasid, et kõige olulisem on nende jaoks instrumentaalne motivatsioon, aga Mustvee kooli õpilastel integratiivne motivatsioon. Õpilased hindavad oma eesti keele oskust keskmisel-hea tasemel ning suurem osa Kohtla-Järve ja Mustvee õpilastest tahavad omandada B1-taseme, Narva õpilased C1-taseme. Suuremal osal õpilastel on raskused rääkimisoskusega ning peaaegu kõik õpilased kirjeldasid oma eesti keele oskust nii, et nendel on probleemid grammatikaga.

Kohtla-Järve (7 õpilast) ja Mustvee (13 õpilast) koolist ei käinud õpilased eestikeelsetel kursustel ega laagris, aga Narva koolis suurem osa õpilastest (11 õpilast) on olnud kursustel või laagris. Kõik küsitletud õpilased tahavad õppida inglise keelt, sest see keel on kõige populaarsem keel tänapäeval. Suurem osa Kohtla-Järve ja Mustvee õpilastest arvavad, et eesti keel on vajalikum kui vene keel. Põhjendused kirjutasi järgmised: töö jaoks/ mina elan Eestis. Aga Narva koolis õpilased arvavad, et vene keel on vajalikum kui eesti keel. Põhjendused kirjutasi järgmised: emakeel, tulevikus sõita Venemaale, või suurem osa inimestest suhtlevad vene keeles. Eesti keele tund kõikide õpilaste jaoks on hea, huvitav, tark ja aktiivne.

Kohtla-Järve koolis sai testi sooritamiseks 9 õpilasest hakkama vaid 4 õpilast, 5 õpilasel oli ainult 1–5 õiget vastust. Narva koolis sooritasid testi 18 õpilasest peaaegu kõik õpilased, 15 õpilasel oli 6 õiget vastust ja rohkem, testi ei sooritanud hästi vaid 3 õpilast, kellel oli 3–4 õiget vastust. Mustvee koolis testi sooritasid 17 õpilast, 13 õpilasel oli 6 õiget vastust ja rohkem, testiei sooritanud vaid 4 õpilast, neil oli 2–5 õiget vastust.

Käesoleva uurimistöö tulemused võiks olla edasiste uuringute aluseks ning huvi pakkuda eesti keele õpetajale ja keelekeskkonna uurijatele.

SUMMARY

The name of the current bachelor's thesis is „Estonian language skills of Russian basic school graduates “. The aim of the current thesis was to offer a general overview on the level of Estonian language skills of the graduates of Slaavi Basic School (in Kohtla-Järve), Kesklinna Gymnasium (in Narva) and Peipsi Gymnasium (in Mustvee).

A research was conducted among the students of the aforementioned schools. 44 students in total participated: 18 boys and 26 girls. All the questioned students came from a Russian-speaking family. Most students claimed that they use Estonian language only in class, therefore their only Estonian language environment is the school.

Students from Kohtla-Järve and Narva found that instrumental motivation is more important for them, whereas students from Mustvee favoured integrative motivation. The students evaluate their own Estonian skills at the moment as “good” and “average”. Most Kohtla-Järve and Mustvee students strive towards reaching a B2 level in Estonian, whereas students from Narva wish to master Estonian on a C1 level. A number of students have difficulties in the verbal aspect of the Estonian language and almost all students described their language skills as lacking in grammar.

It also appeared from the questionnaire that the majority of the questioned students from Kohtla-Järve and Mustvee consider Estonian language more important than Russian. The reasoning offered was “for work” and “I live in Estonia”. The students from Narva, however, considered Russian more necessary than Estonian. The reasons offered were: mother tongue, possibility to move to Russia and most people speak Russian.

The students were also asked to do an Estonian test. In Kohtla-Järve, only four students out of nine passed the test successfully. The results were better in Narva, where fifteen out of eighteen students succeeded, and in Mustvee, where thirteen students out of seventeen had positive results.

The overall results of the current thesis could be used as the basis of further research and could be of interest for Estonian as second language teachers and language environment researchers.

KASUTATUD KIRJANDUS

Anu-Reet Hausenberg (töörühma juht), Marju Ilves, Annekatrin Kaivapalu, Krista Kerge, Katrin Kern, Mare Kitsnik, Ingrid Krall, Karin Rummo, Tiina Rüütmaa (2008). *ISESEISEV KEELEKASUTAJA. B1- ja B2-taseme eesti keele oskus*, Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.

<http://www.innove.ee/UserFiles/Tasemeeksamid/Iseseisev%20keelekasutaja.pdf>, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Eesti keele B1-taseme konsultatsioonivihik. Innove, Tallinn

Helve Laasik (2015). *Artikkel. Mustvees jätkab sügisel Peipsi gümnaasium*

<http://www.vooremaa.ee/mustvees-jatkab-sugisel-peipsi-gumnaasium/>, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Innove. *Eesti keele B1-taseme kirjutamisosa sooritusnäidised*

<http://www.innove.ee/UserFiles/%C3%9Cldharidus/Tasemeeksamid/2013/B1-taseme%20sooritusnaidis.pdf>, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Innove. *EESTI KEELE B1-TASEME EKSAM*. (2014)

http://www.innove.ee/UserFiles/Tasemeeksamid/B1%20eksam_eristus kiri.pdf, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Innove. *Lõpueksamsi statistika (2015-2016)* <https://www.innove.ee/et/yldharidus/pohikooli-lopueksamid/lopueksamite-statistika>, (viimati vaadatud 10.05.2017)

Innove. *Eesti keele tasemeeksam*

<http://www.innove.ee/UserFiles/%C3%9Cldharidus/Tasemeeksamid/Tasemeeksami-voldik-EST.pdf>, (viimati vaadatud 12.05.2017)

Kohtla –Järve Slaavi Põhukooli kodulehe avaleht <https://www.kjisp.ee/index.php/et/koolist>, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Krista Kerge (vastutav toimetaja), Helika Mäekivi (tegev toimetaja) ja Eesti Rakenduslingvistika Ühingu toimkond (tabelid, termini korras tus, sisunõuanne): Pilvi Alp (REKK), Krista Kerge (TLÜ), Hille Pajupuu (EKI), Mai Tiits (EKI), Ülle Türk (TÜ). Tõlkinud: Kristel Weidebaum (3.–8. peatükk, tabelid 4–6, lisad), Ülle Türk (1., 2. ja 9. peatükk, tabelid 1–3, kogu tõlke nõustamine), Krista Kerge

ja Mai Tiit (muud tabelid) (2007). *Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine*, Haridus- ja Teadusministeerium, Tartu.

https://www.hm.ee/sites/default/files/euroopa_keeleeõppe_raamdokument.pdf, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Monika Urb. Innove. *Keeleõpe – mida silmas pidada*

<https://www.innove.ee/UserFiles/Muu%20kodukeelega/Keele%C3%B5pe%20-%20mida%20silmas%20pidada.pdf>, (viimati vaadatud 08.05.2017).

Mustvee Peipsi Gümnaasiumi kodulehe avaleht <http://www.mvg.edu.ee/>, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Narva Kesklinna Gümnaasiumi kodulehe avaleht

<http://www.kesklinna.edu.ee/index.php/gumnaasiumi-kohta/gumnaasiumi-ajalugu>, (viimati vaadatud 07.05.2017).

Teadustöö, *Teoreetiline Taust*, Keeleökoloogia <http://ekkam.ut.ee/et/index.php?id=teadustoo> (viimati vaadatud 07.05.2017).

Ülle Rannut (2005). *Keelekeskkonna mõju vene õpilaste eesti keele omandamisele ja integratsioonile Eestis*. TLÜ kirjastus.

http://www.integrationresearch.net/uploads/1/3/0/7/1307353/ulle_rannut._keelekeskkonna_moju_integratsioonile.pdf, (viimati vaadatud 07.05.2017).

LISA 1. KÜSIMUSTIK

Küsimustik 9. klassi õpilastele. “Vene põhikooli lõpetajate eesti keele keeleoskus”

Kes oled? (valige sobiv variant - ✓ märkiga)

- ☐ Neiu
- ☐ Noormees

Kuhu sa tahad minna pärast põhikooli lõpetamisest? (valige sobiv variant - ✓ märkiga)

- ☐ Kutsekooli
- ☐ Gümnaasiumi
- ☐ Veel ei tea

Mis on su kodukeel?(valige sobiv variant - ✓ märkiga)

- ☐ Eesti keel
- ☐ Vene keel
- ☐ Mõlemad keeled (vene-eesti)
- ☐ Muu:_____

Kas sul on sõpru/sugulasi/õpetajaid, keelega sa suhtled eesti keeles?

Milleks on vaja õppida eesti keelt? (valige sobiv variant - ✓ märkiga; võib olla vastuseid ka rohkem kui üks)

- ☐ Töö jaoks
- ☐ Et sooritada riigieksami
- ☐ Et suhelda vabalt nagu keelekandja
- ☐ Muu:_____

Kus sa kasutad eesti keelt? (valige sobiv variant - ✓ märkiga; võib olla vastuseid ka rohkem kui üks)

- ☐ Poes
- ☐ Ametiasutuses

- Trennis / klubis
- Koolis
- Facebookis
- Internetis
- Muu: _____

Kuidas hindad oma eesti keele oskust ?(valige sobiv variant - o märkiga)

Väga nõrk 1 2 3 4 5 Väga hea

Millise taseme keeleoskust soovid omandada?(valige sobiv variant - ✓ märkiga)

- B1 B2 C1

Missugune osaoskus valmistab kõige rohkem raskusi? (valige sobiv variant - ✓ märkiga võib olla vastuseid ka rohkem kui üks)

- Kirjutamine Lugemine Rääkimine Kuulamine

Kirjelda oma eesti keele oskust.

Kas olete käinud eesti keele kursustel/ laagris? Kui jah, siis millal ja kus?

Kas õppisid eesti keelt lasteaias? Mis vanusest?

Kas Te suhtlete emakeelekõnelejatega? Kui jah, siis kes nad on? Kui tihti Te suhtlete nendega? (näiteks: sõbrad, sugulased, naabrid jt..)

Kumb keel on Teie meelest kõige vajalikum, eesti või vene keel? Põhjendage.

Mis keeli sa sooviksid õppida? (✓ märkige vastus; vastuseid võib olla ka rohkem kui üks)

- Saksa keel
- Inglise keel
- Muu: _____

Eesti keele tunnis on ... / Tunnen end eesti keele tunnis (✓ märkige vastus; vastuseid võib olla ka rohkem kui üks)

○ Igav	Huvitav
○ Kasulik	Kasutu
○ Raske	Kerge
○ Lõbus	Kurb
○ Aktiivne	mitte aktiivne
○ Hea	Halb
○ Mõistlik	Mõistmatu
○ Piiratud	Piiramatu
○ Motiveeritud (tunnis õppimiseks)	Ei ole motiveeritud (aines õppimiseks)
○ Tark	Rumal

LISA 2. TEST

Esimene ülesanne. Leidke lausele sobiv jätk (A - F) ja kirjutage selle ees olev täht vastavasse sulgu. Üks lausejätku jääb üle.

Teema: Koolilapse toit.

Paljud lapsevanemad ei tea, (1)(____) .
Laps väsib koolis kiiremini,
(2)(____). Korralik koolilapse hommikusöök
on puder, (3)(____) või mõnda piimatoitu.
Hommikusöök annab jõudu, päris tühja
kõhuga kooli minna ei tohi. Koolis peab laps
sööma lõunat. Paljud lapsevanemad küsivad
lapselt iga päev, (4)(____). Kuid on ka
vanemaid, keda see ei huvita. Kui lapsele
pakutakse koolis sellist toitu, mida ta kodus
pole harjunud sööma, jätab (5) (____).
Lapsevanemad peaksid õpetama lapsi toitu
austama.

- A. Ta selle toidu söömata.
- B. Et lapsele on hommikusöök väga tähtis.
- C. Mis koolis süüa oli.
- D. Aga hommikul võib süüa ka võileibu.
- E. Kui ta hommikusööki ei söö.
- F. Seda parem on nende tervis

Teine ülesanne. Lugege teksti. Valige alt lünka (6 -10) sobiv sõna ja kirjutage igasse lünka valitud vastuse ees olev täht (A, B või C).

Teema: Baleriin Age Oks lahkub lavalt.

Meie tuntud baleriin Age Oks on tantsinud laval juba 20 aastat. Nüüd on ta otsustanud, et praegune hooaeg (6)_____ talle teatris viimaseks.

30. jaanuaril (7)_____ Londonis balletiõhtu, kus Age Oks tantsis koos oma elukaaslase Toomas Eduriga. Viimase balletiõhtuga tänasid tantsijad oma publikut ja (8)_____ hüvasti. Üritus oli mõeldud ka selleks, et (9)_____ tantsijate ühist juubelit – 20 aastat koos laavas.

Age Oks on sündinud Vändras ja üles kasvanud Tihemetsas. Toomas Edur on aga tallinlane. Mõlemad lõpetasid Tallinna Balletikooli 1988. aastal ja läksid rahvusooperisse Estonia, (10) _____ nad tantsisid paar aastat.

6.	A Jääb	B Tuleb	C Võib
7.	A Esitas	B Toimus	C Kavatses
8.	A Jõudsid	B Jätsid	C Jätkasid

9.	A Esineda	B Osaleda	C Tähistada
10.	A Kus	B Mis	C Kes

Testi õige vastused.

Esimene ülesanne: N1 – B, N2 –E, N3 – D, N4 – C, N5 – A;

Teine ülesanne: N6 – A, N7 – B, N8 – B, N9 – C, N10 – A;